

JÄRWA TEATAJA

Järwamaa häälekandja.

Toimetuse ja talituse: Paldes, Pikk 2, telef. 101, pk. 20. Talitus avatud igal äripäeval kella 9-st kuni kella 2-ni p.l. Abitalitus: Tapal, Esplanadil 2, telef. 78, pk. 33.

Ilmub kolm korda nädalas: igal esmaspäeval, kesknädalal ja reedel. Kaasandeks alandati hinnaga põllumajanduslik ajakiri „Eesti Talu“. Väljaandja: Usaldusühing „Järva Kirjastus“. Tegev- ja vastutav toimetaja: Johannes Kaup.

„Järva Teataja“ tellimishinnad:
1 kuud Kr. 0.65 „Tõusu. Noor.“ „Eesti Talu“
3 kuud „1.80 Kr. 2.20 Kr. 2.15
6 kuud „3.70 „4.30 „4.20
12 kuud „7.~ „8.20 „7.90
Tellimist võetakse vastu alates iga kuu 1. või 15. kuupäevast.

Kuulutushinnad:
Esimesel leheküljel 10 s. ja teisel 12 s. veeru mm. Viimasel küljel 6 senti millimeeter kuulutusveerul. Kuulutusi ja käskkirju võetakse vastu kella 2-ni igal lehel ilmumise eelpäeval. Aadressi muutmine 25 senti.

Nr. 22.

Paides, kesknädalal 22. veebruaril 1939. a.

14. aastakäik.

5000 ha merd kuivaks.

Teedeministeeriumi hollandlik kava Haapsalu-Noarootsi meretammi ehitamisel.

Teatavasti on Haapsalu linnavalitsuse ja Lääne maavalitsuse poolt esitatud mitmeid nalveid otseühenduse loomiseks Noarootsi poolsaarega silla või tammi kaudu. Nii Haapsalu linnavalitsuse kui ka Lääne maavalitsuse nimele saabus nüüd kiri Teedeministeeriumilt, milles teatatakse, et teedeminister peab kava teostamist täiesti vajaliseks, kuid käesoleval eelarveaastal tööd alustamine krediitide puudusel ei saa kõne alla tulla. Küll aga võetakse järgmises eelarves

summad sisse tammi ehitamiseks Haapsalu-Noarootsi vahele. Teedeministeerium on teinud vastavad korraldused meretammi täpse ehituskava väljaarvestamiseks.

Senise Lääne maavalitsuse koostatud eelkalkulatsiooni järele läheks tammi ehitus maksma ümmarguselt 500—600.000 krooni. Kuna aga meretammi ehitamisel selle taha jäänud lahesopp hakkab soostuma, siis avaldab ministeerium kartust, kas sinna ei teki malaari-

pesa, mis kahjustaks Haapsalu kui kuurordi huvisid. Sellepärast peetakse soovitatavaks Haapsalu linnavalitsuse ettepanekut, et tammi tagune maa-ala saaks kuivatatud. Teedeministeerium palub nõutada vastavaid andmeid, kui palju läheb maksma 5000 hektaari suuruse meresopi kuivatamine. Vastavate elteadete hankimisel kavats. Teedeministeerium eeloleval sügisel Noarootsi-Haapsalu tammi ehitusprojekti koostamisele asuda.

Eksamid vandeadvokaadi abidele algasid

Eile algasid Tallinnas eksamid vandeadvokaatide abidele, milliseid ette näeb uus advokatuuri seadus ja millised nõutavad vandeadvokaadi seaduse saamiseks.

Eksamikomisjoni poolt on eksamile kutsutud 15 vandeadv. abi, kellest mõned olid ilmumata jäänud. Nende asemel oli aga eksamile soovijaid teisi, kellele eksamite tähtsajad veel ees, nii et eksamineeritavate arv püsis algul määratute tasemel.

Eksamineeritavate seas oli ainsa naisena pr. A. Ostra-Oinas.

Eksamikomisjoni kuulusid advokaadid A. Maurer, A. Peet, V. Johanson ja M. Pung, kohtunikud Peterson ja Mäkitš ning prokuratuuri esindaja J. Viilip. Eksam, mis suuline ja kirjalik ja haarab peamiselt praktilist ala, jätkub ka veel täna.

Valimisringkonnad kohandati valdade reformiga

Muudatused puudutavad vaid maa-valimisringkondi, välja arvatud kaks Pärnu ja üks Rakvere valimisringkond.

Vabariigi Valitsus oma koosolekul, mis peeti esmaspäeva õhtul Kadrioru administratiivhoones Vabariigi Presidendi K. Pätsi eesistumisel, vaadati lõplikult läbi ja otsustati esitada Riigivolikogule vastuvõtmiseks Riigivolikogu valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu.

Muutmise seaduse eelnõu väljatöötamisele asus Siseministeerium kohe pärast seda, kui valdade reformi teostamise otsus Vabariigi Presidendi K. Pätsi poolt 7. oktoobril 1938. a. alla oli kirjutatud.

Eelnõu saadeti valimisel veel tutvumiseks omavalitsustele, mille järele see esitati Kohtuministeeriumile, kelle otsesesse kompetentsi Riigivolikogu valimise seadus kuulub. Kohtuminister esitas eelnõu nüüd omakorda Vabariigi Valitsusele.

Kogu valimiseadusest kuulub muutmisele ainult § 1 juures lisana olev Riigivolikogu valimisringkondade loetelu, mis kohandatakse sellele muutunud olukorrale, mida valdade reform enesega kaasa toob. Võrreldes seniste ringkondadega puudutavad muudatused seetõttu ka ainult maal asuvaid valimisringkondi, välja arvatud kaks Pärnu ja üks Rakvere valimisringkond.

Eelnõu koostamisel on silmas peetud valimisringkondade hääleõiguslike kodanike arvu ning vastavalt sellele on valimisringkonnad moodustatud võimalikult ühtlased.

Muutmise seadus hakkab kehtima üheaegselt valdade reformi elluviimise tähtajaga, s. o. 1. aprillil s. a.

Eelnõu kohaselt saavad valimisringkonnad järgmise kuju

(välja on jäetud Tallinna, Tartu ja Viljandi linnad, kus muudatusi ei toimu):

13. ringkond. Harju maakonna vald: Nõva, Pakri, Padise, Nissi, Varbola, Kernu ja Paldiski linn.

14. ringkond. Harju maakonna vald: Harku, Kella, Saue, Hageri ja Keila linn.

15. ringkond. Harju maakonna vald: Rapla, Raikküla, Kehtna, Järvakandi, Juuru.

16. ringkond. Harju maakonna vald: Ravila, Kuimetsa, Peningi, Kuivajõe, Kõue, Raasiku.

17. ringkond. Harju maakonna vald: Kõnnu, Kolga, Kuusalu, Anija, Prangli.

18. ringkond. Harju maakonna vald: Naisaare, Iru, Rae, Tõdva, Kohila, Jõealhtme.

19. ringkond. Järva maakonna vald: Lehtse, Ambla, Albu ja Tapa linn.

20. ringkond. Järva maakonna vald: Väinjärve, Rakke, Kolgi, Vajangu.

21. ringkond. Järva maakonna vald: Kareda, Paide, Võhmata ja Paide linn.

22. ringkond. Järva maakonna vald: Kärü, Säreveere, Väitsa ja Türi linn.

23. ringkond. Lääne maakonna vald: Kõrgesaare, Pühalepa, Käina, Emmaste ja Kärda linn.

24. ringkond. Lääne maakonna vald: Varbla, Karuse, Lihula, Kirbla.

25. ringkond. Lääne maakonna vald: Vigala, Velise, Märjamaa, Piirsalu.

26. ringkond. Lääne maakonna vald: Asuküla, Kullamaa, Martna, Ridala, Vormsi.

27. ringkond. Lääne maakonna vald: Taevla, Oru, Noarootsi, Rägildi ja Haapsalu linn.

28. ringkond. Põlva maakonna vald: Mäe, Järvesuu, Saatse, Kalda.

29. ringkond. Põlva maakonna vald: Senno, Linnuse.

30. ringkond. Põlva maakonna vald: Lõuna, Roodva, Petseri.

31. ringkond. Põlva maakonna vald: Meremäe, Vilo ja Petseri linn.

32. ringkond. Pärnu linn, Pärnu jõe vasakul kaldal olev linnosa.

33. ringkond. Pärnu linn, Pärnu jõe vasakul kaldal olev linnosa.

34. ringkond. Pärnu maakonna vald: Kihnu, Seliste, Tõstamaa, Audru, Soontaga.

35. ringkond. Pärnu maakonna vald: Lelle, Kaisma, Vändra, Tori.

36. ringkond. Pärnu maakonna vald: Halinga, Are, Sauga, Paikuse.

37. ringkond. Pärnu maakonna vald: Orajõe, Häädemeeste, Laiksaare, Tali, Tahkuranna.

38. ringkond. Pärnu maakonna vald: Abja, Rajangu, Tihemetsa, Saarde.

39. ringkond. Saare maakonna vald: Muhu, Põide, Laimjala.

40. ringkond. Saare maakonna vald: Leisi, Pärnamaa, Valjala, Kaarma, Pihtla.

41. ringkond. Saare maakonna vald: Mustjala, Kihelkonna, Kärla, Lümenda.

42. ringkond. Saare maakonna vald: Torgu, Salme, Kuressaare, Ruhnu ja Kuressaare linn.

43. ringkond. Saare maakonna vald: Valmastvere, Jõgeva, Kursi, Läluse, Sadala ja Jõgeva linn.

44. ringkond. Tartu maakonna vald: Avinurme, Lohusuu, Torma, Kasepää ja Mustvee linn.

45. ringkond. Tartu maakonna vald: Voores, Saare, Pala, Alatskivi, Peipsiääre ja Kallaste linn.

46. ringkond. Tartu maakonna vald: Kudina, Kaarepere, Saadjärve, Aksi, Laeva, Kuremaa.

47. ringkond. Tartu maakonna vald: Vara, Kavastu, Luunja, Tartu, Tähtvere.

48. ringkond. Tartu maakonna vald: Meeksi, Ahja, Võnnu, Mäksa, Kildjärve.

49. ringkond. Tartu maakonna vald: Kuuste, Kambja, Veski, Nõo, Ropka.

50. ringkond. Tartu maakonna vald: Aakre, Rõngu, Pühajärve, Otepää ja Otepää linn.

51. ringkond. Tartu maakonna vald: Elva, Rannu, Konguta, Puhja ja Elva linn.

52. ringkond. Valga ja Tõrva linnad.

53. ringkond. Valga maakonna vald: Helme, Hummuli, Põdrala, Kuigatsi, Vaoküla.

(Järg 7. lehek.)

Emadepäev 14. mail

Asutakse eeltööde tegemisele.

Esmapäeval oli kodumajanduskoja ruumes emadepäeva peakomitee koosolek. Traditsiooni kohaselt pühitsetakse emadepäeva teatavasti maikuu teisel pühapäeval, milliseks päevaks tänavuti osutub 14. mail. Emadepäev kui mele perekonna- ja kodutunde kaunelm pidupäev peab käesolevalgi aastal kujunema kogu rahvast haaravaks sündmuseks, mis alatab arendada ja süvendada perekondlikku kokkukuuluvust. Et päeva väärikas pühitsemine kõigiti õnnestuks, otsustati varakult alustada vajalike eeltöödega.

Meie lehe Vabariigi aastapäeva ja Vabariigi Presidendi K. Pätsi 65 aasta sünnipäeva

erinumber

Ilmub neljapäeval, 23. skp.

ja saadetakse samal päeval kõigile lugejatele postiga välja.

Kukkus raudteesillalt oja ja uppus.

Eile kella 12 ajal päeval leiti Elva ja Nõo raudteelaanade vahel 449 km. kohal surnult Voitka oja silla alt Meeri valla taska talu peremees Juhan Laas, 66 a. vana. Leidjaks oli J. Laasi poeg Artur.

Juhan Laas oli pühapäeval Elvasse sõitnud mõningate asjatoimetuste korraldamiseks. Õhtul oli ta Elvast pileti ostnud ja Vahtramäe peatuskohalt maha tulnud ning koju sammuma hakanud raudteetammi kaudu. Tõenäoliselt on ta pimedas komistanud ja alla kukkunud 8½ m. kõrguselt Voitka sillalt oja, kus ta vist uimaseks kukkunud ja ojas, kus vett vaid 15—20 sm., uppunud.

Uppunu juures vägivalla tundemärke ei leitud, samuti oli alles ka raha.

Kui Juhan Laas koju ei ilmunud, tuli ta poeg Artur Elvasse teda otsima, kuulda saades, et isa oli juba pühapäeval koju sõitnud, alustas ta isa otsimist ja leidiski lõpuks umbes 1 km. Vahtramäelt Nõo suunas isa laiba. Laip toimetati Tartusse lahkamiseks.

Venemaale Itaaliast maailma kiireim sõjalaev.

Roma, 22. veebr.

Livorno sadamavalitsuse poolt on Nõukogude Venele üle antud valvelaev „Tashkent“, mis telliti Itaaliast paari aasta eest. Laeva kätteandmise kohta valitsesid Itaalias suured lahkiminekud, kuid nüüd on otsustatud laev N. Venele kätte anda, kuna Vene ja Itaalia vahel sõlmiti uus kaubaleping.

„Tashkent“ on varustatud 15 sm. suurtükkide ja tugevate zenithkahuritega ning proovimisel on laev saavutanud 44 sõlme.

Itaalia lehtedes märgitakse, et see on maailma kõige kiirem sõjalaev.

N. Vene lennuk Viiburi lähedal.

Helsingi, 22. veebruaril.

Viiburi maakonnas nähti teisipäeval enne lõunat kella 12 ajal N. Vene lennukit. Lennuk lendas kohati 50—100 meetri kõrgusel, nii et kõik eraldusmärgid olid täiesti nähtavad. Lennuk tuli Viiburi linnale umbes 20 kilomeetri kaugusele. Üldse viibis N. Vene lennuk Soome kohal 2 tundi. Lennukit tulistati, kuid ei tabatud.

Eksportide hoogne tõus.

Jaauari väliskaubandus 0,9 milj. krooni aktiivne. - Väljavedu kasvab, sissevedu kahaneb. - Väljavedu tõstavad elussead, või, lina ja põlevkiviõli.

Väliskaubanduslik tegevus käesoleva aasta jaauariis kujunes väljaveo suure tõusu ja sisseveo vähenemise tagajärjel erakordselt soodsaks.

Väljavedu jaauariis ulatus 7,8 miljoni kroonile, mis on viimase kümne aasta keskmisest jaauariiku väljaveost suurem 45 protsenti

ning suuremaid viimase kümne aasta jooksul, välja arvatud 1929. a., mil jaauariis veeti välja 7,9 miljoni krooni eest. Mõõduv aasta sama kuuga võrreldes, mil väljavedu ulatus 6,2 miljoni kroonile, tõusis väljavedu käesoleval aastal 1,6 miljoni krooni ehk 26,1 protsenti. Sissevedu selle vastu vähenes eelmise aasta 7,5 miljoni kroonilt 6,9 miljoni kroonile, see on 7,7 protsenti. Väliskaubanduse bilansi tulemus jaauariis kujunes seega 0,9 miljoni krooniga aktiivseks eelmise aasta 1,3 miljoni krooni passivuse vastu.

Kümne aasta keskmiselt oli väliskaubanduse bilans jaauariis passivne 1,0 miljoni krooniga, mis näitab, et

käesoleva aasta jaauariiku bilansi aktiivsus on erakordseks saavutuseks.

Viimastel aastatel oli väliskaubanduse bilans jaauariis aktiivne ainult 1936. aastal 0,1 miljoni krooniga ja 1935. aastal 1,0 miljoni krooniga.

Väljaveo tõusu olulisemateks põhjustajateks jaauariis olid elussead, või, lina ja põlevkiviõli.

Sigade väljavedu suurenes eelmise aasta 6224 elussealt käesoleval aastal 9461 elusseale, mille eest saadi mõõduv aastal 0,6 miljoni krooni ning käesoleval aastal 0,9 miljoni krooni, tõustes seega väärtuselt 52 protsenti.

Võid veeti välja mõõduv aasta jaauariis 654 tonni 1,1 miljoni krooni väärtuses.

Käesoleval aastal samal kuul kasvas või väljavedu 811 tonnile ehk 24 protsenti

ja väärtuselt 1,5 miljoni kroonile ehk 33 protsenti. Või väljaveo koguse suurenemisele lisaks tõusis või kilo hind 172 sendilt 185 sendile, see on 8 protsenti, mis andis väärtuse juurdekasvu üksi 0,1 miljoni krooni.

Tunduvalt suurenes ka lina väljavedu.

Lina veeti välja 1,2 miljoni krooni eest eelmise aasta 0,8 miljoni krooni vastu, seega 50 protsenti rohkem kui mõõduv aastal. Põlevkiviõli väljavedu kasvas neljakordseks.

Mõõduv aastal veeti välja põlevkiviõli 940 tonni 66 tuh. krooni eest ja käesoleval aastal 3,875 tonni 296 tuh. krooni eest.

Teistest kaupadest tõusis veel liha ja lihakauba, värsked kala, toornahkade, bensiini, kunstsarve, vineeri, ajalehe- ja trükipaberi, puuvillase lõnga ja -niidi ning puuvillase riide väljavedu.

Langust osutasid tähtsamatest väljaveokaupadest vaid tselluloos 0,8 miljoni kroonilt 0,6 miljoni kroonile ja kartulid 0,3 miljoni kroonilt 0,1 miljoni kroonile.

Sisseveo osas vähenes jaauariis teravilja sissevedu eelmise aasta 374 tuh. kroonilt 15 tuh. kroonile ja peamiselt mõõduv aastal sisseveetud maisi arvel, mida veeti sisse 330 tuh. krooni eest.

Tootmisvahendite alal vähenes jõu- ja töömashinate sissevedu 0,7 miljoni kroonilt 0,5 miljoni kroonile

ehk 29 protsenti ja põllutöömashinate sissevedu 143 tuh. kroonilt 95 tuh. kroonile, see on samuti 29 protsenti.

Eriti tunduvalt vähenes transportvahendite sissevedu. Eelmisel aastal veeti sisse jaauariis transportvahendeid 402 tuh. krooni eest ja käesoleval aastal 251 tuh. krooni eest, seega 38 protsenti vähem. Vähenemine toimus peamiselt mõõduv aasta jaauariis sisseveetud veduri arvel, mille väärtuseks oli 115 tuh. krooni.

Autode ja autoshassiide sisseveo osas toimus koguni väike tõus 173 tuh. kroonilt 194 tuh. kroonile.

Teistest kaupadest vähenes heeringate, loomasaadade ning kivisööe ja koksi sissevedu.

Sisseveo tõusu osutasid peamiselt toorained, nendest puuvilla sissevedu suurenes 507 tonnilt 593 tonnile, see on 17 protsenti ning raua ja terase sissevedu 1.430 tonnilt 2.323 tonnile, see on 62 protsenti. Väärtuselt tõusis puuvilla sissevedu 563 tuh. kroonilt 615 tuh. kroonile ehk 9 protsenti ning raua ja terase sissevedu 394 tuh. kroonilt 489 tuh. kroonile ehk kõigest 24 protsenti. Nagu siit nähtub,

tõusis raua ja terase ning samuti ka puuvilla sisseveo kogus hinna languse tagajärjel tunduvalt rohkem kui sisseveo väärtus.

Ka teiste tekstiiltoorainete, nagu villa, villase lõnga ja niidi, kunstsiidilõnga ja -niidi ning dzuudi sissevedu tõusis õige tunduvalt.

Raadio saatekava

Neljapäev, 23. veebruar.

7.00 äratusmäng. Võimlemine. 7.20 õige aeg. Ilmateade. Päävauudised. 7.35 hommiku-kontsert (helipl.). 8.15 hommikupalvus - õp. mag. R. Kiviranna. (Jaani kirikust.). 8.35 perenaiste. 8.40 turuteated. 12.00-12.40 kooliraadio. Vabariigi 21. aastapäev. Oppursöödurid jutustavad Vabadussõjast. Laul ja muusika. 16.50 teated ja reklaam. 17.00 Türi: inglise keel edasijõudnutele - Ronald Seth. Tallinn ja Tartu: Herbert Ernst Groh laulab (helipl.). 17.30 avamänge ja valsse (helipl.). 18.10 Paralepal valmistatakse vabaduspäeva vastu. (Mudilastele ja lastele.). 18.40 päävauudised. 19.00 õige aeg. Teated. 19.10 malepartii RR-raadiokoolulajad (II). Suurmeister Paul Keres. (Tartust.). 19.20 "Jää vabaks sa..." Agu Kase kuuldemäng. 20.05 pidulik kontsert. Vabariigi 21. aastapäeva ja President Konstantin Pätsi 65. a. sünnipäeva puhul. ("Estonia" kontsertsaalist). 22.00 õige aeg. Päävauudised ja sporditeated. 22.10-23.30 Vabaduspäeva eelõhtu saade. RR orkester, juh. P. Nigula, ja õhtukohaseid lugemisi Ott Raukaselt.

Reede, 24. veebruar.

8.00 äratusmäng. Võimlemine. 8.20 õige aeg. Ilmateade. Hommikukontsert (helipl.). 10.00 jumalateenistus piiskoplikust Toomkirikust. Pooskop dr. H. B. Rahamägi. 11.35 mõtisklus vabaduspäeval - Hanno Kompus. 11.45 Vabariigi aastapäeva paraad Vabadusväljakul. Reporteerib Felix Moor. 12.40 Hellsa, helise, ilma! (RR helipl.). Lähilõige üldlaulupeost. 13.35 "Paala", episood Karl August Hindrey romaani "Lembitu". Loeb Hugo Laur. 14.00-15.00 lõunamuusika (helipl.). 17.00 pärastlõuna-kontsert. Kaastegevad: Kaitseliidu Kalevi malevkonna puhkpilliorkester, juh. pealik J. Vaks, bariton Artur Rinne (helipl.), ja meeskoor orkestri saatel. 18.10 "Koidikul", kuuldemäng August Tammani Vabadussõja-näidendi järele. (Noortele.). 18.55 päävauudised. 19.00 õige aeg. Teated. 19.05 Otsustus. Koolinoored lähevad Vabadussõtta. Pilt Albert Kivikase näidendist "Nimed marmortahvli". 19.35 Suur sõna - Vabadus... Sõna- ja muusikapöök. Deklamatsioon - Felix Moor. 20.00 VII sümfooniakontsert. ("Estonia" kontsertsaalist). Kaastegevad: "Estonia" ja Riigi Ringhäälingu ühendatud sümfooniaorkester Olav Rootsi juhatusel, ja Lida Aadre (sopran). Alguses ja vaheajal seletust Albert Üksipilt. 22.00 õige aeg. Päävauudised ja sporditeated. 22.10-23.00 kontserttants (helipl.).

Aksi saare hülgekütid sõitsid Botnia lahte jahile.

Aksi saare hülgekütid sõitsid tänavu Botnia lahte hülgepüügile kahe mootorpaadiga. Üks paat nelja mehega viibib - hülgepüügil, teine paat sama palju meeste sõidab välja lähemal päeval. Kuuldavasti läheb tänavusele hülgepüügile ka Naissaare hülgekütte.

Kanamunahinnad langesid.

Hinnad Tallinna turul.

Reedelal, 22. veebruaril.

Kanamunahinnad näitasid väliturul tunduvalt langust. Vastavalt sellele eksportmuna hinnad kalkuleeriti 60 s. kg eelmise nädala 69 s. vastu.

Kindlustatud hinna tõttu noteeriti aga endine hind, s. o. 125 s. kg ja siseturul muna hinnad 120 s. kg. Tendents märgiti langev. Siseturul maksid kanamunad Tallinnas 15-19 s. paar, Tartus 15-17, Pärnus 12-18, Valgas 14-16, Narvas 17-18 ja Võrus 12-13 s. paar.

Kalakaubandus elav

Kalakaubanduses valitseb endiselt elevus. Ahvenat ja latikat tuli Peipsist rohkesti välja - vähenes aga kohasaak. Kohast maksti Peipsi rannikul 55 s. esimese valiku alusel. Räämi on Tallinna turul endiselt müügil vähe, mille tõttu hinnad püsivad 30-35 s. vahel kilogrammilt.

Või hindades väike langus.

Mõõduv nädalal võihindades Inglises avaldus väike nõrgenemine. Vastavalt hindade liikumisele noteeriti meie eksportvõihinnaks 182 senti kg. Tendents rahulik.

Arvestades turuseisundit mõjustavate põhjustega näib, et hindade kujunemisel võib arvestada rahuldavate väljaveadega.

Soodus olukord peekoniturul.

Peekoniturul leidis aset väike hinnatõus, mis tingitud sellest, et Taani ei suuda täita Inglises lubatud peekonikontingenti.

Kuna hinnatõus oli väikene, siis komisjon noteeris eelmise nädala hinnad (vaata nr. 19, keskn., 15. veebr.).

Põllumajandussaaduste noteeringuid.

Plima hinnad. Tallinnas talupidajate poolt müüdava plima hinnaks noteeriti: 1. valiku rõõskpiim lahtiselt nõudes, piima-kauplustele 12-13 s. liiter, piimatööstustele 11-12 s. liiter, 2. valiku rõõskpiim piima-kauplustele 10-11 s. liiter, piimatööstustele 9-10 s. liiter.

Toorkaseinad 1. sordi hinnaks noteeriti 13 senti ja 2. sordi hinnaks 11 s. kilo, franko piimatallitus. Tendents kaseinaturul on vaikne.

Liinade ja lina hinnad

Põllutöökola statistilise etusloomade- ja liinaturul

Põllutöökola Tallinna alalistel loomaturul algas käesolev nädal, ilma eriliste muudatusteta kõigi kaubaliikide juures.

Veiste pakkumine tekkimine. Nõudmine lamuti tekkimine.

Suured varemad püügid 63-65 fendi piires ja väiksemad püügid 61-64 fendi piires tapakaalu järel. Eluskaalu järel maksid

KASULIKKE TEATEID PÖLLUMEHELE

Raua peetakse 4. märtsil: Võhma; Peningi vallas Perilas; Võlva alevikus. 5. märtsil: Kirbas; Kõrgeaare Laidjal; Leifi vallas Meistilä; Elmas; Warbola vallas Warbola alevikus ja Puurmanis.

Liin, rufist ja vtri ostetakse Rich. Siil ja Ro jahutööstuses Rakveres, Narva tn. 17.

A.-J. Esikland korraldab Tallinnas, Wana-Sadama tn. nr. 11 liibjalise tasuta traktoriuruse 6-8. märtsini 1939. a. Jõrdson traktoreid tutvustamiseks. Vähemaid teateid nimetatud a.-sektist.

Nagu eelmistel aastatel, nii antakse ka täna neile talupidajatele, kellel on metsa alla 10 ha, tasuta osaspuumõoneid ja tammi. Soovitavalt võinud neid talupidajad saada ka tasuta tööhübe, kes neil metsatukimise-riki kohapeal aitavad teostada.

Et tähti teemete ja taimede koostis oleks võimalik rahuldada, selleks tuleb talupidajal endid kuni 10. märtsini l. a. nende loomadele saamiseks registreerida Eesti Metsatööstuse Liidus Tallinnas, Lai tn. 39-41.

Aligi Viljandis ostab Abjas ristitihenu, hinnaga 4,5 senti kilogrammi.

Wastuõtmine Abia linavabrikus lubava ilmaga igal kolmapäeval ja reedel.

Müüdnud ristitihenu peab olema puhas, waba karikarast, hapuoblikast ja muust umbrusest, hästi kuivatatud, ei tohi tolmata ega olla hallitunud või fopitanud.

27. veebruaril kell 11. müüakse avalikul enampakkumisel Tallinna ringkonnakohtu ruumes, Tallinnas, Pärnu mnt. 7 alljärgnevad kinnisvarad:

Artemi Tiigi kinnisvara, mis asub Harjumaal ja koosneb mõisamajast "Rahjala", eraldatud maakoht "nr. 60", täisomandus maalaaga 1809 ruutkülda, mis müügis hinnatud 120 krooni.

Abu Kufuse kinnisvara, mis asub Harjumaal, Warbola vallas ja koosneb Põlli mõisast eraldatud talumaakoht "Tõrwaango", mille suurus 22 tiinu 516 ruutkülda ja mis müügis hinnatud 3.500 krooni.

Gustav Rohumäe kinnisvara, mis asub Harjumaal ja koosneb Riita mõisast

eraldatud maakoht "Pruuli nr. A-83", mille suurus 41,84 ha ja mis müügis hinnatud 4.000 krooni.

Teisfordel enampakkumisel müüakse Anukst Peiffe kinnis Harjumaal Riita vallas ajuv, kumma mõisast eraldatud maakoht "Mikoti nr. A-25", mille suurus 16 ha ja mis müügis hinnatud 1.500 fr.

Enampakkumisel läheb müügile Jaan Mäepealti kinnisvara, mis asub Väänemaal ja koosneb Edikila mõisast eraldatud talumaakoht "Võlde nr. 16", mille suurus 35 tiinu 864 rtf. ja mis müügis hinnatud 500 krooni.

27. veebruaril kell 10 müüakse avalikul enampakkumisel Rakveres, Ringkonnakohtu kohtusaalis Jüri Klauke kinnis mõisteline pool aja talumaakoht "Abra nr. 20", milline koht eraldatud Põhhi mõisast Värwamaal; suurus 50 deef. 992 rtf. Poolmõisteline aja on müügis hinnatud 3.000 kroonile.

27. veebruaril kell 11 müüakse avalikul enampakkumisel Tartus, ringkonnakohtu hoones, Aia t. 35:

Karl Saare päralt olev, Tartumaal Kastre-Wõnnu vallas ajuv, Kastre mõisast eraldatud maakoht "Wainola nr. A-21", mille suurus 18,68 ha ja mis müügis hinnatud 3.398 fr.

Olga Goldbergeri päralt olev, Tartumaal, Soetaga vallas ajuv, Kärna kroonumõisast eraldatud talukoht "Warriko nr. 52", mille suurus 76 tiinu ja mis müügis hinnatud 8.271 fr.

27. veebruaril kell 10 müüakse avalikul enampakkumisel Viljandi, ringkonnakohtu istungite jaalis, Viljandis, Põsti t. 22:

Peeter Kalla päralt olev, Viljandimaal, Paistu vallas olev, Siin mõisast eraldatud maakoht "Kalla nr. A-6", mille suurus 12 ha ja mis müügis hinnatud 5.000 krooni.

Suurend Johan Ebaumi pärastatombu päralt olev, Viljandimaal, Suure-Rõvu vallas ajuv, Suure-Rõvu mõisale alluv talukoht "Tänu (Tänu Märj) nr. 46-a", mille suurus 47,92 ha ja mis müügis hinnatud 3.000 krooni.

Vabadusmonumendi Peakomitee esimene koosolek.

Täiendati peakomitee koosseisu. — Komitee peasekretäriks minister A. Oidermaa.

Vabariigi President Vabadussõja üleriikliku monumendi püstitamise peakomitee auesimehena oli kutsunud peakomitee esimese koosoleku kokku esmaspäevaks, 20. veebruariks kella 12-ks Toompäa lossi valgesse saali.

Peale Vabariigi Presidendi K. Pätsi võtsid koosolekust osa Sõjavägede Ülemjuhataja kindral J. Laidoner (esimees), Peaminister K. Eenpalu (aseesimees), Riiginõukogu esimees M. Pung (aseesimees) ja peakomitee järgmised liikmed: põllutöominister A. Tupits, haridusminister kol. A. Jaakson, kohtuminister A. Assor, majandusminister L. Sepp, siseminister R. Veermäe, sotsiaalminister O. Kask, sõjaminister P. Lill, teedeminister N. Viitak, välisminister K. Selter, propaganda juht minister A. Oidermaa, Riigivolikogu juhatusel liikmed A. Anderkopp ja O. Pukk, Riiginõukogu juhatusel liige H. Lauri, Riigikohtu esimees K. Parts, piiskop H. B. Rahamägi, mitropolii Aleksander, Tallinna ülemlinnaeape kindral J. Soots, Eesti Panga president J. Jaakson, Sõjavägede Staabi ülem kindral N. Reek, Kaitseliidu

ülem kindral J. Orasmaa, Tallinna Garnisoni ülem kindral H. Brede, Vabadusristi Vendade Ühenduse keskjuhatusel esindaja kindral G. Jonson, Tartu ülikooli rektor prof. H. Kaho, Tallinna tehnikauilikooli rektor prof. P. Kogerman. maakomiteede esimehed: Harju — K. R. Ruus, Viru — K. Pajos, Tartu — H. Lauri, Lääne — A. Kasterpalu, Saare — H. Oistavel, Pärnu — J. Marksoo, Võru — A. Kohver, linnade komiteede esimehed: Tallinn — kindral J. Soots, Tartu — kindral A. Tõnisson, Narva — J. Lust, Nõmme — L. Ojaveski, Pärnu — H. Soo, Viljandi — A. Maramaa, Rakvere — H. Aviksoo, Haapsalu — H. Alver, Kuresaare — J. Perens, Valga — T. Villa, Petseri — N. Grünthal, edasi Eesti Puna-se Risti president kindral H. Leesment ja kõigi kutsealaste omavalitsuste esimehed: Kaubandus-Tööstuskoda — J. Puhk, Põllutöökoda — A. Jürima, Inseinrikoda — A. Uesson, Majaomanikkude koda — J. Masing, Rohuteadlaste koda — K. Jürisson, Arstide koda — dr. A. Lübek, Loomaarstide koda — dr. A. Arras, Agronoomide koda — K. Liidak,

Kodumajanduskoda — pr. L. Eenpalu, Ühistegevuskoda — A. Kask, Meierite koda — J. Kaigas, Kalanduskoda — M. Laagus, Tööliskoda — J. Kurvits, Maatöölise ja väikemaapidajate koda — H. Maandi, Õpetajate koda — A. Veiderma, Käsitööstuskoda — A. Naeres ja Eraettevõtete ametnikkude koda — A. Oinas.

Peakomitee koosoleku avas ja juhatas Vabariigi President K. Päts, kes pöördus koosolekust poolle kõnega, milles lühidalt puudutas Vabadussõja monumendi püstitamise tähtsust ja vajadust.

Peale Vabariigi Presidendi sõnavõttu viidi läbi peakomitee täiendamine ja juhatusel valimine.

Peale Vabariigi Presidendi lõppsõna peakomitee koosolek lõppes kell 13.20.

Järgnes kohe juhatusel koosolek, kus käsitati tegeliku töö juurde asumise küsimusi.

Samas valiti ühtlasi peasekretäriks minister A. Oidermaa ja sekretäriks Riikliku propagandatalituse abijuhataja K. Kadak.

Seisukord Shanghaiis tõsine.

ETA. Tokio, 22. veebr.

(DNB.) Poliitilises ringkonnas peetakse seisukorda Shanghai Nankingi valitsuse välisministri Tshenlu tapmise pärast väga tõsiseks. Täheledatakse, et Jaapani kaitsevõimude esindajad Shanghaiis on juba tarvitusele võtnud drastilisi abinõusid, et teha lõpp kestvatele segadustele rahvusvahelisel ja Prantsuse kontsessioonil. „Tokio Asahi Shimbun“ nõuab, et nüüd lõpuks küsitaks rahvusvaheliselt linnanõukogult Shanghai, kas ta kavatseb kontrollida „ebapuhtaid“ elemente rahvusvahelisel kontsessioonil. Sagenevad vahejuhtumid võivad ainult ajada teravamaks Jaapani suhted teiste riikidega, eriti Inglismaaga, ütleb leht.

(Reuter.) „Asahi Shimbun“ teatab, et Jaapani sõjaväevõimud Shanghaiis on otsustanud tarvitada vajaduse korral jõudu, et puhastada rahvusvahelist asundust jaapanivastastest terroristidest, või selleks tarvitusele võtta teisi tõhusaid abinõusid.

Varastas soolatud nahku.

Vanglasse paigutati Kuressaare kriminaalpolitsei poolt Eduard Kütt, 22 a. vana, kes oli varastanud Kuressaares, Turu tän. nr. 2 Melanja Säkki nahaadast soolatud nahku 400 kr. väärtuses. Kütt on varemalt juba kohtu poolt karistatud varguste eest.

Esimene annetus Vabadusmonumendi ehitamiseks.

Käsitööstuskoja juhatus oma eilsel koosolekul, mida juhatas esimees A. Naeres, otsustas annetada Vabadussõja monumendi ehitamiseks 250 krooni. Summa antakse lähemal päeval üle monumendi peakomiteele. Kuuldavasti on oodata, et Käsitööstuskoda astub veel mitmeid samme selleks, et oma laialdases liikmeskonnas ja organisatsioonides mõjuvalt kaasa aidata selle rahvusliku suurürituse väärilikeks teostamiseks.

Minister A. Oidermaa piirimaade poliitika üldjuhiks.

Asutakse edasilükkamatute kultuurpoliitiliste ülesannete lahendamisele.

Vabariigi Valitsuse ettepanekul Vabariigi President K. Päts oma käskkirjaga 20. veebruarist, täienduseks oma varajasemale käskkirjale minister A. Oidermaa eriülesannete kohta, pani minister Ants Oidermaale üldhoolitsemise, üldjärelevalve ja üldalgatuste toimetamise piiriäärsete maade valitsemise, heaolu ja hea korra alal.

Neis ülesannetes on minister A. Oidermaal õiguseks ja kohuseks esineda ettekannetega ja ettepanekutega Vabariigi Presidendi ja Vabariigi Valitsusele samuti pöörduda vastavate ministrite poole nende võimkonda kuuluvais asjus tarvilike korralduste ja algatuste toimetamiseks ning juhiste andmiseks.

Kõik valitsemise asutised on kohustatud minister A. Oidermaale tema ülesannete täitmisel andma oma kaasabi.

Põhjariikide välisministrite konverents algas.

ETA. Helsingi, 22. veebr.

Põhjariikide välisministrite nõupidamised algasid teisipäeva hommikul kell 10 välisministeeriumis ja kestsid kuni kella 12.30-ni. Kell 13 välisministrid viibisid

einel Seurahuones, mille järele jätkati kell 14.30 nõupidamisi. Ametlikku teadaannet nõupidamiste kohta oodatakse kolmapäeval.

Esmapäeval kogunesid Helsingis järjekorrale nõupidamisele nelja Põhjariigi välisministrid. Paremal istuvad Rootsi välisminister R. Sandler, Soome välisminister E. Erkkö, Taani välisminister P. Munch ja Norra välisminister H. Koht.

Kogu maa pidurüüs.

Tähistatakse Vabariigi aastapäeva ja President K. Pätsi 65-aasta sünnipäeva.

Vabariigi aastapäeva pidustused algavad Jeefordi, nagu varemadel aastatelgi, juba 23. veebruaril. Täna 23. veebruaril mõeldub kõige muu kõrval veel Vabariigi Presidendi K. Pätsi 65 aasta sünnipäeva tähe all.

24. veebruaril on kogu maa ja kõik linnad lipuheites. Lipud heistatakse 24. veebruaril hommikul päikese tõul.

Erilise pidulikkusega tähistab Vabariigi aastapäeva Tallinn. Valitsuse, linna- ja erahooned on illumineeritud. Peetakse al-

tuft ja tõrnikongränge Kadrioru Vabariigi Presidendi austamiseks.

Püid mitte ühineda pealinn ei hoolitse Vabariigi aastapäeva määrata vastutustest eest, vaid ka kõigis teistes linnades korraldatakse aktiivseid, paraade jne.

Maal on kohalikud organisatsioonid juba laiemal määral tähtsustanud Vabariigi aastapäeva pühitsemise ettevalmistustööde kallal. Sellest nähtub selbalt, et 23. ja 24. veebruaril on lihtsaval kogu Eesti, tähistades määralt iseseisvuse 21. aastapäeva.

Briti suurim lahingulaev

lasti kuninga juuresolekul vette.

ETA. London, 22. veebr.

(DNB.) Inglise kuningapaar lahkus esmaspäeval Londonist, et sooritada reisi läbi kirdepoolse tööstusrajooni. Teisipäeval kuningas ristas New Castle'is uue 35.000-tonnise lahingulaeva. Arvesse võttes paljusid pommitantade, on politsei tarvitusele võtnud laialdasi kaitseabinõusid, nagu neid seni ühegi kuningliku reisi juures pole olnud vaja. Enam kui 1000 politseiametnikku on kutsutud teenistusse New Castle'i. Peale selle on valvel veel suur arv erakriminaalametnikke.

(Reuter.) Teisipäeval pärast lõunat lasti kuningas George VI juuresolekul Walker-on-Tyne'is vette Briti suurim lahingulaev „Ku-

ningas George V". Lahingulaev lasti vette kell 15.42 kiiduavaldustega, sireenide hülgamise ja orkestri poolt mängitud „Rule Britannia" saatel. Kuningas sai rahvahulka poolt vaimustatud vastuvõtu osaliseks. Enam kui miljon inimest oli kogunenud jälgima Briti võimsama lahingulaeva vettelaskmist ja ühtlasi vaatama oma kuningat.

Uus lahingulaev on 35.000-tonnine ja on kiirem kui lahingulaev „Nelson", mille kiirus on 23 sõlme. Uue lahingulaeva relvastuseks on kilmme 14-tollist suurtükki kolmes kahuritornis, peale selle kuusteist 5,25-tollist suurtükki kaheksas kahuritornis ja suur hulk väiksemaid suurtükke. Lahingulaev võtab oma pardale ka ühe lennuki ja tema meeskond on umbes 1.500 meest suur. „Kuningas George V" saab lipulaevaks. Ta läks maksma umbes 8 miljonit naelsterlingit ja on esimene lahingulaev, mille Inglismaa on lasknud vette viimase 14 aasta jooksul.

Briti sammud Prantsuse kaitseks.

Poola vastasrinda Itaaliaga

ETA. Varssavi, 21. veebr.

(Havas.) Poolametlik agentuur Iskra avaldab krahv Ciano eelseisva Varssavi küllaskäigu puhul artikli Poola-Itaalia suhete kohta. Artiklis täheledatakse, et Poola-Itaalia suhted on tänapäeval nii selged, et nad loovad täielise kooskõla õhkkonna. „Meie loodame, et seda kooskõla ei häiri Itaalia avaliku arvamise nõudmised, mis puudutavad Vahemere tsooni. See piirkond on kaugel Poolast ja ei puuduta tema otseid huvisid. Ent tuleb aru saada, et Itaalia ajakirjanduse poolt esitatud nõudmised asetavad Poola opositsioonilisele seisukohale Itaalia suhtes, kuna Prantsusmaa on Poola liitlane. Seepärast on arusaadav, et Poola soovib, et probleemide lahendamiseks leitakse lähemal ajal rahulikud meetodid. Poola usub, et ühelgi juhul ei ole vajalik vahele astuda jõuga."

Kunstväetised muretsetagu aegsasti koju.

Kunstväetised külvatagu kohe peale maa tahenemist. Valmistatagu väetamiskava. Tasuv on ainult täisväetus.

Kuigi kevadesse on veel hulk aega, tuleb põllumehele juba aegsasti kevadistele töödele hakata mõtlema. Üks niisuguseid töid, mis kevadel aegsasti peab tehtud olema, on kunstväetiste külv. Meil kiputakse alati kunstväetiste külviga hilineb. Jättes selle töö põldudel enne seemnekülv, või rohumaa del maikuus, kui rohi juba äärmiselt hakkab. Tähti on niisugune külv aga juba hilineb ja meie ei saa sel aastal kunstväetistest enam saaki. Meil kevaditi taluline külv ilm ei lasse väetistel lahustuda ja taimejuured ei saa väetistest toitlustust kätte. Sellest hoidumiseks tuleb kunstväetiste, eriti kaalifosfaatväetiste külvitööd teha kohe peale lume minekut ja suuremate mete ärajooksmist. Ka tööjootustel on vajajane väetiste külv talulikul, kuna enne põllutööde algust on selleks rohkem aega. Kui külvame masinaga väetist, siis muidugi tuleb oodata, kuni maa hõõst ja masinat kannab. Käsitöö külv saab aga veel varem teha, kas hommikuti külmunud maa-

le või juba siis, kui põllul jalg enam sügavalt jätta ei waju.

Et väetist saaks varakult maha külvata, tuleb väetised aegsasti valmistada ja kui peaks veel reetead tulema, need pühima koju vedada enne kui teed pehmeks lähevad. Enne väetiste ostmist tuleb aga valmistada väetamiskava lähesolevaks aastaks. Tuleb kaaluda külv ja niisugusele põllule ja niidule väetist külvata. Kui puudub kapital igale põllule ja niidule väetiste ostmiseks, siis tuleb kaaluda, külv on kõige talulikul väetist külvata; külv väetistest kõige rohkem tulu saadakse.

Üldiselt kunstväetiste tarvitamise kohta tuleb ütelda, et argu tarvitatagu kunstväetist lihtsult ega valitagu mõnda odavamast väetist. Kunstväetiste tarvitamine on vaid siis talulil, kui tarvitatakse neid õigilise hooajaga. Tähtsaks läheb samapalju tarvis kaalut kui fosforhapendit ning hädasti ka lämmastikku. Kui jätame aga ühe neist andmata, siis selle puudusel ei saa ka teisel küllalt mõjule pääseda ja loodetav enam-

jaat jääb tulemata, samuti ka külv kunstväetistest.

Viimastel aastatel on meil palju haritud üles joomaid ja sinna heinapeeme külvatud. Et need uued kultuuritööd kiiresti ei meeliskutaks, on tarvis neid järjekindlast väetada kunstväetisega, andes kaalifosfaat ja superfosfaat või segafosfaat. Lämmastikku on soomullas endas ja seda pole tarvis lisaks anda. Ka põlluheinal saame läbi ilma lämmastikku andmata, sest teatavasti riskitsein juudab ise oma mügarbakteritega õhulämmastikku siduda. Tüüpiline põlluhein on aga väga tänuväärt väetisemagi annuse lämmastiku vastu.

Teised põlluviljad, nagu nisu, juurviljad, kartul vajavad aga täisväetust, s. o. kaalifosfaat, superfosfaat ja mõnda lämmastikväetist.

Pragu on aeg, kus iga põllumees teha valmis oma väetamiskava eelolevaks kevadeks ja muretsegu väetistest aegsasti koju, et väetiste külv kevadel ei hilineks.

Põllumajanduslik esindaja Inglisse.

Kolme tähtsama põllumajandusliku eksportkauba — või, liha ja kanamunade väljaveo keskkorralduste poolt saadetakse tänava kevadel alaline esindaja Põhja-Inglisse — sealset Eesti kaupade turustamist jälgima ja korraldama. Esindaja saatmise kuludest võtavad järelikult osa p. k. „Võlekspor“ keskkilt „Eesti Munaeksport“ ja ühing „Eesti Lihaeksport“. Esindaja kandidaadina on kõne all p. k. „Võlekspor“ eksportisakonna asjaajaja R. Tarmel. Kõigi kolme ettevõtte käesoleva aasta eelarvetes kuuluvad siinsele nähtud vastavad summad esindaja ülaipidamiseks Inglises. Eelarved tulevad lõplikult kinnitamisega kevadisel peakoosolekul.

Kuna Põhja-Inglisse läheb suurem osa Eesti võist, kanamunadest ja valdav osa lihakonservidest, siis on nende kaupade läbikäik Manchesteri rajoonis küllalt suur. Eestlase silm kõigi nende kaupade turustamise juures võiks asjale suuresti kasuks tulla. Sellise kontrolli vajadust on varemgi tuntud, kuid niikaua kui väljavedu igal ajal oli küllustatud mitme ettevõtte vahel, ei saanud hakkama ühele esindajale saatmisega.

Muretsetakse kartuliaurutajaid.

Seakasvatuse päevade propaganda tulemusena on mitmed põllumehed Nutagusele otsustanud hakata sigade söötimisel kasutama silot, mida kartuleid valmistatakse aurutamise teel. Et aurutamist kergemalt läbi viia, kasvatatakse mitmel pool muretseta kartuli aurutajaid. Nii tahavad käesoleval kevadel endale soetada kartuliaurutaja ka Sompa talupidajad. Kuna üldiselt võrdlemisi vähe kartuli aurutaja muretseta viie-kuu talu peale.

Linamonopol teostamisel.

Talupidajatele kindlustatakse lina eest tasuv hind ilma riikliku juuremaksuta.

Põllutöoministeriumis on valminud ja Kohtuministeriumile läbiivaatamiseks saadetud linakaubanduse korraldamise seaduse eelnõu. Eelnõu esitamist Vabariigi Valitsusele on oodata veel käesoleval nädalal. Seega hakkab linakasvatajate poolt täiel rindel soovitatavaks tunnustatud reform juba jõudma teostamise järku.

Linahindade reguleerimise võimalus eelnõus on ette nähtud ilma riikliku juuremaksuta. Et linakasvatajale ka madala hinnakonjunktuuri puhul lina eest kindlustada tootmist tasuvat hinda, selleks Eesti Linaeksport teostab juuremaksu erilisel fondist. Juuremaksu fondi summad laekuvad otseselt linakaubandusest. Eriti kõrgete linahindade puhul, mis ületavad normeeritud hinna, arvatakse pool normeeritud hinna ülejäägist fondi. Sel teel laekunud summadest teostatakse hindade madalseisu puhul linakasvatajale juuremaksusid.

Linatöösturite ja Kaubandus-tööstuskoja soovil linakaubanduse korraldamise seadusse on võetud paragrahv, mille alusel

Eesti Linaeksport kodumaa vabrikutele müüb lina maailmaturu hindadega, et tööstused välisurgudel saaksid tegutseda võistlusvõimelisena. Samuti jääb vabrikutel võimalus Eesti Linaeksporti kaudu vajaduse korral tollivabalt sisse tuua linasorte, millistest kodumaa turul on puudus.

Linakaubanduse ümberkorraldamise seadus töötab elustada ka kanepikasvatust. Seni kõige ja teised vabrikud ei olnud kodumaa kanepist huvitatud. Aasta jooksul importisid vabrikud välismaa kanepit 300.000 krooni väärtuses. Kuna Eesti Linaeksport hakkab teostama ka kanepi kokkuostmist, avanevad kanepi turustamisel avaramad võimalused.

Lina kui ka kanepi kokkuostmisel on kohustuslikud ametlikud standardsortide alusel määratud noteeringhinnad.

Eelnõus on ette nähtud ka linavabrikute asutamise kord, et vabrikute võrk kujuneks korrapäraseks ja langeks ära vastastikune ettevõtete elujõudu nõrgestav võistlus.

Spordivarustus tütarlastele.

Jumeda villase kontrastvärvides lõngaga suuri ristpisteid kampsunile õmmelda on hea idee. Eriti otstarbekohane on seda kasutada seal, kus on tarvis vanemat kootud jakki uuendada ja värskendada.

Nõuandeid perenaistele.

Ka perenaistel tuleb tegelda paljude asjadega, mis võivad hädaohhtlikuks saada talle enesele ja teistele majalistele.

Nii näiteks

sinevesi,

mida pesunaised kasutavad pesu loputamisel, et pesu teha ilusaks sinakasvalgeks, ei tohi kokku puutuda lahtise haavaga, kuna sine on hädaohhtlik ka väiksemale haavale ja võib halvimal juhul põhjustada veremürgitust.

Põletispiiritus

nõuab kahekordset ettevaatust, kuna see on mitte ainult tuleohhtlik, vaid ka mürgine. Perenaine olgu selle tarvitamisele mitte ainult ettevaatlik, vaid hoidku seda võimalikult ka kindlas kannus.

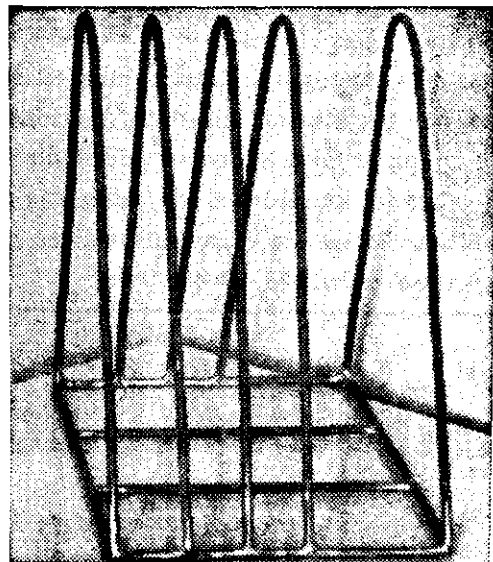
Bensiin

tarvitatakse sageli majapidamises, kuid ei käi sellega alati küllaldaselt ettevaatusega ümber. Bensiiniga puhastatud esemed — olgu need riided või muud esemed — külvatagu ainult väljas. Puhastamise juures ei tohi riiet kunagi bensiinis hõõruda. Peab võtma nii palju bensiini, et riie sellega kaetud on, siis surutakse puupulgakesega riie üleni bensiini sisse ja liigutatakse edasi-tagasi. Tarvitatud bensiini ei kallata veeorusse, vaid välja maha, kus maa ta sisse tõmbab. Nii kaua kui bensiin viibib õhu ja soojuse käes, püsib alati bensiinipahvatuse hädahoht.

oleks pesta. Kui pesunõu on liiga madal või asetatud liiga madalale alusele, siis on tuleohtu. Töötamine paratamatu ja töötaja peab pärast leppima valutava seljaga ning välistanud jalgaedana.

Nii peab perenaine iga töö juures aluses mõtlema, kuidas ja millise tehahoiu juures ta selle kõige kergemini saab sooritada. Nõuade kestel hoiab ta sel viisil kogu palju jõudu, nii et ta saame kiiresti püüda termena ja jõulisena. Pidagem alati meeles, et ammu on mõnda neid ajad, millal inimese, eriti perenaise võimeid mõndegi päevast kätud fani muduga — praegu on palju kaalumata töötlemised ja jõu kätuhoid.

Muretsege pannide jaoks rest

Plaatide ja ahjupannide rest.

Meie kodudes on kõige halvasti olukord pannidel ja plaatidel. Kuna teadumuste koht on leitud riinutitel või tappides, ahjuriidid ja muud nõud ühesti ja julgesti ahjuvad tappides ja laagastest, peavad pannid enamasti leppima mõne taanilise või muu nurgatüki.

Sageli lihtsasti nad pärast tarvitamist riinuti või kapi alla või, kui selleks ruumi, püüdi alusesse hääkida. Reid kohti puhastades jäävad pannid niisuguse. Ühesti tarvitusele võttes vahendatakse selle üle, et pannid on määrduvad ja tolmused.

Kõigeft sellest hoidumiseks on parim muretseta ja pannidele oma koht. Selleks parem on küllalt kõrge kapp või riin, millele pannid saame asetada püüsti. Nii nad ei tolm ja on kergesti puhastatavad. Selleks, et nad püüsti korraldust, tuleks neile valmistada selletahane raudreid, mille vahel iga üheft pann ja plaat on omaette, nagu näeme kõrval joonisel.

Plaatide ja pannide rest.

Ümmarguste pannide jaoks tuleks kahe tugiraha vahel ühendada, nagu näeme joonisel, kuhu ümmarguste pannide laiem osa püüsti jääb. Üksikute tugirahade vahel laius ole neid pannide suuruseft ja sügavuseft.

Hoidkem kokku tööjõudu.

Ngal perenaistel on õigus ja kohus hoida kogu oma tööjõudu nii palju kui vähegi võimalik. Kannatavad ju väga paljud perenaistad haiguste ja vigade all, mis on tingitud nende ebatervislikust tööstamisviisist.

Tööjõudu saame hoida kogu kahel viisil: 1) muretsetades töötamisviisi töötamisviiside vahel ja 2) hoolitsetades töö juures võimalikult vähe väsitavate tööviiside eest. Kuna esimene, mehhaaniliste töötamisviiside muretsetamine, alati on teatud teatavate majanduslike kulutustega, on teine viis täiesti ilma kuludega teostatav.

Kõige väsimine ja energiatulu oneneb suurel määral tehahoiust. Nii kulutab teha lamades ainult ligi neli korda vähem energiat. Istudes tõuseb energiatulu 4%, seistes 12% võrra. Kõige väsitavam on aga kummardamine, millele tehahoiu juures teha energiatulu on 55% suurem kui lamades — seega 4 ja pool korda suurem kui seistes ja 13—14 korda suurem kui istudes. Need on armud, milliste üle peame tõsiselt järele mõtlema. Sest kahjuks toimub meil praegu veel enamik perenaiste töid tuft kummargile alendis, seega kõige väsitavamalt ja kurnavamalt. Na kuiti üheft naine kodust tööd teha ei karda, peabki

igalt hoolitseda selle eest, et ta asjata oma termist ja jõudu ei raiskaks, mille tulemusena ta hiljem kannatab riistuvõime, füüsiliste ebahõlpsuste ja alalise väsimuse ja peavõime all.

Ngal koduse töö juures tuleb hoolitseda selle eest, et see toimiks võimalikult väheväsitavate tehahoiude, parim istudes. Selleks peabki lamada ja istuda eriti kõrgis olema nii valmistatud, et perenaine tõesti toiduainete ettevalmistustööd saaks teha istudes.

Nõueteid koduste tööd hulk kuuluvad seimine ja pörandate puhastamine. Need mõlemad tööd toimuvad seistes või kummargil. Viimastel viisil kulutab ainult tehahoid 4 korda enam jõudu kui seistes töötamine. Seepärast peab iga perenaine hoolitseda selle eest, et ta nende tööd juures tõesti seista saaks. Pörandate puhastamisel on soovitatav lapp, veel parem kott kinnitada harjavarre külge ja peeta pörandat nii seistes. Selleks peab harjavarre olema paras pikk. Woodite, tappide ja teiste madalate esemete aluseid puhastades on soovitatav parem põlvitada kui kummardada.

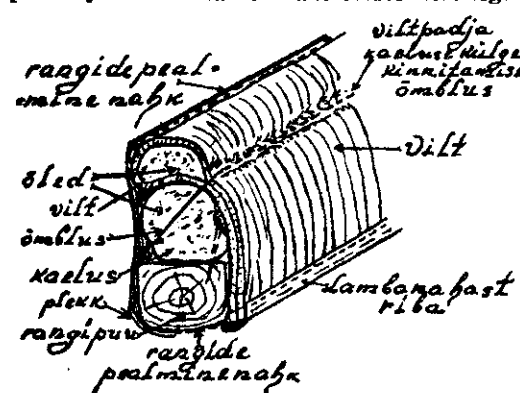
Pesupesemisel tuleb pesunõu tõsta sobivasse kõrgusse, nii et seistes juft paras

Rangide valmistamisest.

Rangide valmistamiseks on tarvis: rangipuud — mis vastavalt hobuse kaelale valmistatakse kase- või vahtrapuust; rangi kaelus — äridest valmistest saadud; vilti 100 × 100 sm.; rangide pealmine nahk 110 × 20 sm. — lõigatakse pargitud vasikanahast põiki nahka, on ka nahakauplustest valmistatult saada; pargitud lambanahka 110 × 20 sm.; õhuke vaskplekk 35 × 15 sm, vaskpleki kinnitamiseks vasknaelu 100 tükki, rangipuude pealt sidumiseks vana veninud nahkrihma 50 × 1 sm.; 2-tolliseid naelu 40 tükki; pike-maid kraasinaelu 20 tükki; rasvaparkrihma 1 × 100 sm.; pudelnaha lakki ja vähe õli.

Rangipuudele tehakse rooma augud nii, et need tuleksid hobuse õlalikme ja labalu kühmu ülemise otsa vahetõhta.

Rangipuud asetatakse lauale, välispidine külj vastu lauda, seatakse kaelus puudele peale ja kinnitatakse kahetolliste naeltega

kaeluspuude külge kinni, nii et naelte alla tuleb 1 sm laiune rasvaparkrihm naelte sihis (vaata joonis). Kinnitamine algab rooma aukude juurest ja lõpeb ülevalt. Ülevaalt kuni rooma aukudeni peab kaelus jääma rangipuude äärega tasa, alt peab hoidma sissepoole. Rooma aukude vahetõhast kinnitatakse kaelus veel ristipidi kahe kitsa rasvapark-rihmaga, järgmiselt: rasvapark-rihmad lüüakse rangipuu sisemise külje külge kahe naelaga kinni, tõmmatakse rihmad tugevasti üle kaeluse ja kinnitatakse naeltega rangipuude välisele küljele.

Nüüd võetakse vilt (100 × 40 sm.), asetatakse õled vildi keskele, piki vilti ja murtakse vilt kokku, nii et õled jääksid vildi sisse ja moodustaksid umbes rangikaelse jämeduse vildist padja (vaata joonis). Ottest ja servast õmmeldakse vilt peenikese nõõriga üle-äärre kinni. Õled surutakse vildi sees hästi kokku ja õmmeldakse padi kaeluse külge nii, nagu see joonisel näha. Ülevaalt õmmeldes tuleb vildist padja hästi ülespoole litsuda, et rangid turja vigastusi ei tekitaks.

Võetakse valmistamisetsetud rangide pealmine nahk, mis tund aega vee sees leotatud ja venitatakse ümber rangipuude — ala-

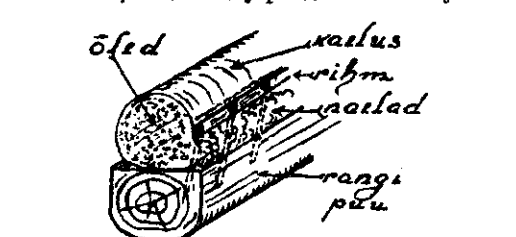
tes 1 sm altpoolt rooma alumist auku ja lõpetades teisel pool sama kaugel. Rooma augud jäävad esiteks naha alla. Kinnitatakse naelte abil nahk niiviisi, et see ulataks 1 sm. ümber rangipuude sissepoole, kuna teine äär jääb lahti.

Järgmisel päeval, kui nahk korralikult kooldunud, võetakse see uuesti puude küljest lahti ja õmmeldakse see serv, mis hobuse keha poole jääb, ühe sm. pealt kahekorra.

Rangipuud kinnitatakse ülevaalt otsast vana veninud rihmaga, mis ümber rangipuude otste kolm-neli ringi tõmmatakse.

Kui rakendis tarvitatakse leiesid, siis lõigatakse leiede kinnitamise rihtm 11 × 2,5 sm. — kolm rihma. Igal rihmal lõigatakse üks ots 3 sm. pikkuselt mõlemast äärest kitsamaks ja lüüakse neli auku, 3 sm. vahedega. Teine ots lüüakse nelja naelaga rangipuu külge kinni, 1 sm. kõrgemale rooma pealmisest august. Pealmine leiede kinnitamine rihm pannakse teist otsapidi üle rangipuude ülemise otsa ümber pandud rihma ja õmmeldakse kinni. Nüüd asetatakse rangide pealmine nahk uuesti kohale, pannakse vilt padja ja naha vahele — kuhu vaja — veel vähe õli, kinnitatakse ajutiselt naeltega, seatakse ümber vildi serva lambanaha riba 100 × 6 sm ja õmmeldakse (vaata joonis).

Kuni ülemise rooma auguni, s. o. umbes 5—15 sm. õmmeldakse lambanahk ainult ümber vildi serva. Sinnamaani kinnitatakse ka rangi pealmine nahk kraasinaelte abil rangipuu sissepoole külge 1 sm. laiusest. Ülemisest rooma august ülespoole õmmeldakse juba lambanahk, mis ümber vildi serva on, korraga ka rangi pealmise naha serva külge kinni. Selleks tehakse, ülemineku kohale, rangide pealmise naha sisse 1 sm. sügavune täke, et 1 sm. laiust serva, mis algusest kuni rooma ülemise augu ülemise servani rangipuude sissepoole kraasinaeltega oli kinnitatud, saaks väljapoole tõmmata ja vilt-

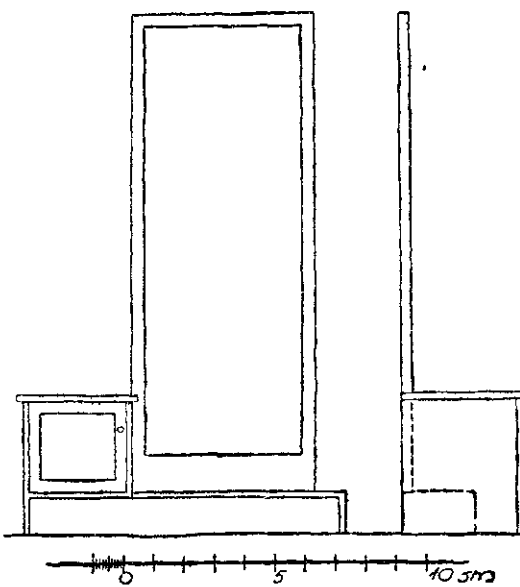

diserva ümber pandud lambanahaga kokku õmmelda.

Nüüd õmmeldakse veel rangi pealmise naha mõlemad alumised otsad, piki vildi ja naha sihis, viie pistega kinni. Nahk- ja puuosad (pealmine kaeluse) värvitakse musta nahalakiga üle.

Lõpuks murtakse valmistatud õhuke vaskplekk pikuti kokku, lõigatakse kääridega

Toalettlaud.

Joon. 4. toodud tualettlaua mõõdud on: kapi kõrgus 45 sm, laius 36 sm ja sügavus 38 sm. Kapi plate mõõdud on: pikkus 40 sm ja laius samuti 40 sm. Kapi põhja kõrgus põrandast on 13 sm. Peeglialse laua pikkus on 70 sm ja laius 24 sm. Laua kõrgus põrandast on 13 sm. Peegli suurus on: pikkus 140 sm ja laius 54 sm. Peegli raami külje ja ülemise raamistüki mõõdud on: laius 4 sm ja paksus 4 sm. Alumise raamistüki laius 12,5 sm. Üks raamistükke laius on 4 sm, paksus 2,2 sm. Üks täite paksus 1 sm.

Peegli hõbedapoolse kaitseks on aastatud raami 1 sm paksune plaat. Peegel kinnitatud raami korkide abil, mis naeltega kinnitatud raamivaltsi. Peegli raami valtsi sügavus 3,2 sm × 0,7 sm. Tualettlaud emailida kas rohakas- pruunikas- või kollakasbeezh toonis.

Metsnik A. Schmidt 50-aastane.

Reedel, 24. veebruaril pühitseb oma 50. sünnipäeva Hiiumaal, Kõpus Putkaste metskonna metsnik ja kaitseleitud tegelane Aleksander Schmidt. A. Schmidt sündis 1889. a. Vigalas. Metsniku kohal on ta olnud pikemat aega.

2 sm. laiused ja 1,5 sm. sügavused sakid aiasse — saame kaks plekki, missugused üks ühele, teine teisele poole rangipuude külgservadele lüüakse. Pleki sakid jäävad ettepoole. Kuna sellelt kohalt on rangi pealmine nahk vastu rangipuud — seepärast on pleki lõõmine naha kaitseks väga tarvilik. Ühtlasi teeb plekk rangid hulga nägusamaks.

Uut hoogu aianduse-mesinduse alal.

Põhja-Eesti Aianduse ja Mesinduse Selts pidas peakoosoleku.

Pühapäeval, 19. veebr. pidas endine Eestimaa Aianduse ja Mesinduse Selts, mis uuendatud põhikirja järele kannab nime Põhja-Eesti Aianduse ja Mesinduse Selts, uue nime all esimese korralise aastapeakoosoleku Kunstihoone ruumes Tallinnas. Koosolekule oli ilmunud harukordsest rohkest arvul liikmeid.

Avakõnes esimees J. Hio märkis põhikirja uuendamise tähtsust ja selle käiku. Peale nime muutmise on muudetud seltsi organite valimiskeskuse aeg ühest aastast kolme aasta peale, mis võimaldab töösse süvenemist ja stabiilsemat tegevust.

Seltsi 1938. a. aruanne, milles varanduslik seis 5446 kr. ja tulude-kulude arve 4543 krooni suuruses tasakaalustatud, kinnitati. Samuti võeti vastu ka 1939. a. tegevuskava ja eelarve.

Rühma seltsi liikmete poolt oli üles tõstatatud seltsi auesimeheks senise kaheaastase esimehe Johannes Hio vallimise küsimus, millele ettepaneku juhatus ka tegi. Seda teeneterikast tööd hinnati J. Hio vallimisega seltsi esimeseks auesimeheks, mille otsus võeti vastu suurte kiiduväljendustega.

Seltsi juhatusse valiti 3 a. peale: J. Hio, pr. E. Masing, A. Ingermaa, A. Priima, J. Roots, J. Kõrgesaar ja K. Hino ja revisjonikomisjoni J. Piiskar, K. Reala ja Ilves. Seltsi äritegevuse elustamiseks valiti 3-liikmeline toimikond, kuhu said K. Karilaid ja Verk, kuna kolmanda liikme valib juhatus oma koosseisust.

Raudteevaht vältis rongiõnnetuse.

Pühapäeva õhtul, kui Tallinna-Narva kiirrong nr. 21 oli jõudnud Kohtla ja Sompa jaamade vahele, märkas teed kontrolliv raudteevaht veidi aega enne rongi saabumist, et üks rööbas oli pragunenud. Raudteevaht pidas rongi kinni. Järelevaatamisel otsustas rongi personaal tasasel sõidul sõita üle pragunenud rööpa, mis ka õnnestus. Poleks valvas teevaht viga märganud, oleks tekkida võinud tõsine õnnetus.

Tundmatu haavas kirvega 2 meest.

Telispäeva õhtul kl. 12 paiku löödi Välja tän. 24. Tallinnas, sisse korteri aken ja keegi tundmatu kutsus toasolijaid välja. Kui toasolijad välja läksid tänavale, tungis nalle keegi tundmatu kirvega kallale ja lõi August Oksale, eluk. Kanarbiku 9—6, kirvega sügava haava rindu, siis tungis ta kallale korterilomanikule, Arnold Rohile, kellel lõi läbi vasaku käe. Seejärel põgenes saladuslik kirvemees teokohalt. Haavatud toimetati Ohishalgkassa haiglasse, kus August Oksa haav tunnistati raskeks.

Moode Duhkatriinu.

Näitaks teinud praegu. Loomulikult wallandatakse ta. See oli Tessa arwates surmfindel. Juba hommikust saadik oli nähtavasti ette määratud, et ta peab kaotama koha.

La waatas afnaft mälga. See ajus tänawast umbes tuhande jardi kõrgusel. Siitlaudu polnud pääsu. Hegi häbistatud ja wallandatud teemaja ettekanbja oli ifkagi parem kui furnud teemaja ettekanbja.

Kindlasti polnud mingit kofu peita end wannituppa, riitetakpi wõi woodi alla. Kõik kohad ofitakfe läbi, wõib-olla koguni wercfoertega. La firitakfe mälja ja antakfe üle politseile. Rahtlemata tuleb tal wõ meeta jaoskonnas ja hommikul meetakfe ta rahukohtuniku ette — wõib-olla juufseid-pidi.

La kuulis koridoris kergeid samme. Need peatusid ufke taga. Rootis ta fane koputus.

Kes seal oli? Direktor ja toatüdruf — wõi Jimmy? Ah, kui Jimmy ometi tuleks efimefena! Tessa ei wafanud midagi, waid feifis liikumafut ufke wafas.

Wõti krigifes. Ufke awanedes furus Tessa enefe kõrwale feina wafu.

Koridorist kofis naifehää!

„Kebagi pole kofus. Hm! Ja wõti wäljaspool ees. Afkun õige fife ja otan.“

Tessa oli jäänud ufke ja feina wafele ja püfis seal hiirwafifena. Uks aga tõmmati tal eest ja fuleti. Tessa ei näinud oma fuureks imefufeks mitte mõnd teift toatüdrufut, nagu ta oli osdanud, waid ilufat noort preifit, fama noort nagu ta ife, riitafut imefufufe õhtufleiti, ümber põlwoedeni ulafuw walgel hermeliinmantel.

Samal heffel märkas ta noor daam Tessa.

Wafafufufes imefufes fufmitsefid nad teineteift. Hetkeks unufas Tessa kõif oma mured fufimufe juures, mis teda üle kõige wafemas: „Kes on fee tüdruf?“

La unufas oma täbara feifuforra; unufas kõif peale felle, et tüdruf oli imefuf, noor ja jõukas, kuulus kahtlemata famafse maailma, fuhu Jimmygi. Aga kes ta oli ja mis õigufega tungis ta Jimmy tuppa, nagu kuulus fee peaaegu temale?

Tessa teadis, et kõif tüdrufud, kes kandfid hermeliinmantleid, ei olnud fellepärast weel daamid. Kuif ainus pilf fellele fiin kinnitas, et fee oli daam. Ent mitte fama, felle ülesmõtet Jimmy hoidis oma fohwris. Kes ta oli?

Tessa kawatfes parajasti daamilt feda fufida, kuif wiimane jõudis tafi ette.

„On fee mr. Turneri tuba, wõi olen ma efifunud?“

La kõneles tafa ja tooniga, mis tundus peaaegu fõbralif. Kuif ta ei naeratanud.

„J—jah“, kofeles Tessa. „See tähendab — ei. See on fiil mr. Turneri tuba.“

„Kes fiis teie olete, palun?“

Tessa oli nüüd juba nii fufawast igafugu wiperufefse mähitud, et ta enam ei hoolinudki, mis tafi faab. Korra oli ta juba wafetanud ja parem oli jääda fama wale juurde kui jälle hafata wälja mõtlima midagi muud.

Jimmy pörfas imefufunult tagafi. Kuif warsti näis ta jõudwat ofju fefe, et Tessa kindlasti ei mõtle feda, mida ta ütleb, ja tahtis teda uuefti fuudelda.

„Kas jätate juba ferd!“ ütles Tessa leegitfawal pilgul. „Kui mind weel ferd fuudlete, ei räägi ma teiega enam ealeski!“

„Aga mis ma fiis olen teinud?“ küfis Jimmy fohwunult.

„Mis te olete teinud! Kas te pole mind fiis miljon ferd fuudelnud?“ „Jah, aga ma arwafin, et olete haige. Nägite haige wälja ja ma püüdsin teie heaks teha kõike, mida fuufin.“

„Ah nii. Teie arwates awitate haiget tütarlafit fellega, kui teda fuudlete! Kas on nii?“

„Wuidugi“, wafas Jimmy häälega, nagu oleks fee endafimõistetaw. „Kui tütarlaf on fefline nagu teie. Mida muud wõifin ma teha? Arwafin, et minefate.“

„Ja niifugune on teie ettefufutus efmaabif? Minu arwates on fefline mees elajas, kes fuudleb kaitfetut tüdrufut.“

„Kaitfetut?“

„Ma ei faa teile näffu lüüa, nagu foomifin. Kas te fiis ei näe, et mu käd-jalad feotud?“

„Wüha taemas!“ ütles Jimmy alles nüüd feda märgates. „Mii on need tütarlafef! Mis mõttega te end niifuift kinni fidufite? Et mind hirmutada, mis?“

„Oh!“ pomifes Tessa piiritus hämmafufes. „Mis teil wiga on, mr. Turner? Kas teie mõifutus on teid hoopis maha jätanud? Arwate tõesti, et faafin end ife niifuift kinni fiduba, kuigi tahafin? Seda tegi mees, kes fäis fiin.“

Jimmy wafafas ta mõne fefundiga ja põlwitas põrandale, kus ta õrnalt hafas hõõruma Tessa jalgu. Tessa ei märganud feda fofe ja ütles alles weidi aja pärast „Jätke!“ Eiis wõttis noormeef ta randmed ja hafas fuudlema efimeft punetamafid kofiti. Tessa ei näinud felles erifift hafba ja lafifis teda fidafgu wabalt toimida.

„Keegi mees tuli teie tuppa enne kui jõudfin kaduba“, feletas Tessa. „Ta oli waras ja arwaf alul, et fa mina olin tulnud wargile. Kui tahtfin helistada, tõukas ta mu põrandale ja hoidis mind põlwega kinni.“

„Ea rifu!“ fiftas Jimmy. „Kus ta on?“

„Siin teda loomufikult ei ole. Wifit on ta juba miififid eemal. Ta fidus mu kinni ja mähkis mulle teie falli ümber näo. Eiis ofis ta läbi teie fohwri ja muud panipaigad. Arwan, ta wõttis teift üht-teift kaafa, mr. Turner.“

„See jätab mind täiefti külmaks“, ütles Jimmy. „Ta ei wõinud fiit kuigi palju leida, fefit mul pole midagi, mis ärataks warga huft. Kui ta paremaid õhwoeid pole leidnud kui mina, ei olnud tal kuigi tufutoow õhtu. Ainult teie pärast on mul mure.“

„Oh, mul pole wiga midagi“, ütles Tessa. „Korra ainult mõtlesin, et kui te warsti ei tule, fiis ma lämbun. Andefstage, et fee kõif nii juhtus.“

„Te wafefefene! Mul on teift kahju.“

„Tahafin minna kofu, kui olete wafmis mu kättega.“

„Ma pole nendega weel wafmis.“

Juudiline NOUANNE

Wastus lugejale 38.120: Kaebealu-ne mõib kuni kottupäevani endale fantsja adwokaadi kottuleppel mõtta ja teda kottus asjaarutusele wõlitada.

Beel teede fulgemiseft.

Wastus lugejale 18.648: Grateed omawoliliselt fulgeda ei tohi, wastatai forral mõib teekajutaja tee awamist nõuda tsimil-kottu forras, milleks wastawa nõudepalwe peab esitama jaostonnokottumistule 1 aasta joofsul, arwates tee fulgemiseft, mida ta fakesolewal juhul tehse, kui maadomanit wabatahtlikult teed lahki ei wõta. Kui eratee on wõetud awalikkude teede mõrtu, siis wõib tee awamist nõuda politsei kaudu ja fiiidist-tuse tõsta.

Kintelepingust.

Wastus lugejale 39.384: Talu kin-timiseft pojale peate kintelepingu sõlmima notari juures ja selle kinnistama. Kõnnimise andmetel mõiwad tulud olla umbes 150—200 krooni, kuid täpsemalt saate teada notari käest. Talu seaduslik hind, arwestatatsje a 40 krooni puhtakajurubla, mis summaft maha arwatakse mõlud ja kottustuseft kintija wastu ja ülejääft maffustatatsje kinte ja tem-pelmaksuga. Tempelmaks on 1%, kuna kin-timaks on lapsele kintimise puhul: alla 1000 kr. waba, 1000—2000 kroonini 2%, 2000—3000 kroonini 3% jne. Peale selle notari wae-matastu kottuleppel ja wõhemad maffud kin-nistamise puhul.

Pärijatats kinnitamiseft.

Wastus lugejale 20581: Kui pärijate kinnitamise toimetust on kottus algatatud, mida wõib algatada iga pärija wõit pärandus-tombu hoolidaja, siis peawad pärijad oma õigused kottule üles andma ja ennast päri-jaks paluma kinnitada ülestuise kinnitustes ettenähtud tähtaaja joofsul wõit hiljemalt enne pärijate kinnitamise otjuse tegemist asja-arutufel. 2) Kinnistawara otst-miitit eellepting on maffew ta ilma notari allkirjades kinnita-mata ja selle põhjal lõpuliku lepingu sõlmi-mist wõib nõuda eelleptingu tingimuste täit-misel, tarbeforral kottu forras, kui miitija keeldub lõplikku lepingut sõlmimast ja kin-nitamast, mis peab toimuma notari juures wõit kinnistustasjaoostonnas. 3) Ma wõib oma ot-setud kinnistawara miitija ja tiitar seda tatis-tada ei saa. Päritud kinnistawara miitumisel on lastel ainult wäljaotstu õigus 1 aasta joofsul, mille mõddumisel see õigus kus-juh. 3) Kõnnimise andmisteft otstuleptingu te-gemise tulud ja maffud umbes 50—60 krooni.

Capitaludeft.

Wastus lugejale 25919: Capitalude uues-kruntimiseft teftinud wõidufud ja kinnimused tuleb lahendada ja tarbeforral kaewata selleks seadusemääratud tähtaegade joofsul maakor-ralduse kettumisel. Maakorralduse kawa koos-tatatsje kottapeal tõstawa maakorraldaja poolt ja kinnitatakse maameti juhataja ning Põllutõõministeeriumi Maakorralduse ja ka-tastri otjakonna direktori poolt, kelle otjuse peale wõib weel ebasft kaewata seaduse rikkumiste päraft riigikottluse. Kaa ja kuuwõrd maakorraldusel Saaremaal popstidele maad juurde anda tarwilist oti, on maakorralduse almuiste määrata wastawates seadustes ette-nähtud piirides. Peate maakorralduse kawa kinnitamist ja otstumist selle üle watelda eht kawa munita enam ei saa. Kui riigi ta-gawara maa kangel ajub, siis selleft juurde-õitfeid anda poind wõimalist.

Ihu sügelemine.

Wastus lugejale 39.135: Kaebate, et ise-äransis otjuti sügeleb teil tangesti ihu. Olete arsti kaudu juba selgitanud, et sügelisi ei ole. Käite forralitult saunas ja hoolitsete puhkuse eest. Olete 65 a. wana. Ihu sügelemine tuleb fagedasti ette fii-gi-ja talwefuudel, kui kanname sooje riideid ja wõhe wõimalust enese tuulutamisest. Nähtused tuuluwad peamiselt näärwiliste liiki (naha näärwide ärritus) ja mõddumad peastelt, kui nahka piiritufega, mis lahjenda-tud weega (umbes 70—80 fr.) iga otjut mää-rite. Piiritufelele wõite weel pool protfenti thymoli juure lisada, samuti glükferiini ja salitsiili, nii et rohutäht wõiks järgmine olla:

Ac. salicyl. 5,0.
Thymoli 1,0
Glycerini 30,0
Spir. wiini 80 protf. ad 200,0

Rohutame siin rohutähe, nagu ta wõiks olla, ja peate fagedasti arsti paluma sellele al-la kirjutama, miitugi kui arstil enesel mi-dagi paremat abinõu fäepäraft ei ole (piiritu-ft fäaldawaid rohie ilma arsti allkirjata wälja ei anta). Kui sügelemine selle rami-mise peale waatatama ei peaks kaduma, siis wõiks weel soowitada kõrgustitpääfefe wan-ne üle teha 10—15 forda. Harilikult on see wiimane wõga tõhus abinõu. Kuid teie wa-nuses on ihu sügelemine mõniford wõga wiffa paranema ja nõuab ka fageli fõõgife-del muutmist ja tõwa kontrolli tõhu tege-muse forraldamist. Sõõge wõhem soola-feid ja hapustid toite, tarwitage rohkem piima ja juurwiffa toite.

Paiged munajarjad.

Wastus lugejale maalt: Munajarja põ-letit on üldiselt pifa ifeloomuga ja wõtab wõga kama aega enne kui haigusnähted kaowad. Üldine on teie eluviis. Kui teete pin-gutawat tööd ja fagedasti külmteite, ei kao haigus, wõib wõtab pahema pööre. On palju naist, kes kogu eluaja nende haiguste fäes waeiwlewad ja aruajadawalt mõjutab see nende ifeloomu: nad on lapised, tunnewad wõhe huwi ümbruskonna wastu, on ifeene-lesse liunenunud oma raskete mõtetega — ühifõnaga kogu elu ei ole neile rõõmuf. waid piinaks. Kuid ärge kottuge. Teie wäl-jawoatad tulewikule ei pruugi juft nii eba-woofilisef olla, kui püüate fäia järgnewate nõuannete järele. Rõõgapealt mõõduft fõõ-ga raskimise juures, ärge püüdfte liiga ras-keid asju tõsta ja ka mõõduta töd juures ennaft liialt ära wõitlada. Tunnete tõõtades waluft ja ehamugawust, tehke parem wõite wahaeaga, fõndige niifama natufene, kuni tunnete enesef parem. Wõidugi on need nõu-anded ainult siis head, kui niituiift tõõtada fäate. Olete wõõra teenija, siis wõidate teid warsti laifats hõkata pidama ja siis jääb küll ainuke tee üle: peate fergemat tööd ot-sima. Otjul, kui moodisfe fähete, wange fõõjad pudelid wõit kuline kaeratott walutamatele kottadele ja teie tunnete warsti mugawat ole-mist. Pääwal fõõjendamist ei maffa mitte ette wõtta, fefi siis peate fagedasti wäljas käima ja wõite ennaft külmendada. Siis olete faju olemel koguini kahju saanud. Toimimine on ka juure tähtfufega. Liiga fõõlades ja hapud toidud ei ole kottafed, teftitawad fagedasti fäärimist ja fõõhuriffeid. Remadel ja fufel fõõge palju juurwiffa ja piimafõõfe, fergelid fihatoitute (kala, wõitafifa) parem ffeedetuli (mitte praetud). Soiduge ärritustele eest ja ärge wõtfte wõitfift aruajamatufi ja pahandufi liiga fõõdame liigdale. Kui püüate nende nõuannete järele fäia, loodame, et head ta-gafarjed ennaft kama wõidate ei lafe.

Kodujänesfe pidamist.

Wastus lugejale 3487: Meil seni fõõwitatud kodujänesfe tõugudeft on Shih-tsi-li kodujänes ja Sawanna kodujänes. Wiimafel ajal on peamiselt peatuma jäädub Shih-tsi-lade juure, milledeft eriti eelistata-wad on Shih-tsi-lareffid. Shih-tsi-lad on ilus hõbehall wõit hall naft, mis eriti tihe on ref-fidel. Nahku fäutatakse wõrwimatuft laste fäadef. Ka tehakse mantleid shih-tsi-la naftabest. Wiffajänesfeft on meie jänefefafwata-jatel lewinud angoor-wiffajänesef, felledeft kammimise teel fäadafte hinnalt kallist angoorawiffa, mida fäutatakse fästfõõdef. Tä.

hemate andmete faamistefa jänefete mureft. mife üle põõrduge E. Karsnloomafafmata-jate Selffi poolt. Tallinn, Pikk tän. 46.

Wätfeloomanahtade partimist.

Wastus lugejale 20251: Wätfeloo-manahadele on fõõwaim maarjajad parf. otdujel teel parfimistefa pannafte nahad 2—3 tunnifis fõõlajefse wette lifku (liitri weele teelufitafais joola ja paarfõmmend tilka far-boothapet) Selle järele forwaldatakse nahast plefflufita wõit noa abil fõit raswa- ja liha-jäänufed. Seejuures ei tohi nahale auke fäfe teha. Niiud pannafte naft maarjajad lahuf-je, mis walmistatakse järgmisteft: 6 liitrit fefwas wees fulatatakse 500 grammi maarja-jääd ja 250 gr. ffeedujoola. Rahad pannafte lahufse, kui fef on fähtunud 30 fäadit C-ni. Wedelitus hõõrutafte ja fufutafte nafta 1/2 tundi ja fäetafte siis sinna 5 päemaks, kus-juures iga päew 10 min. nafta hõõrutafte. Wälja wõttes pressitafte naft fufuwat, kus-juures farwa kammitafte farwa fawu juu-nas. Naft tõmmatakse lauale fufu ja kin-nitatakse naelafeftega. Kuni täielftu fufwa-miitni wõitafte naft laualt maha iga päew ja hõõrutafte wõhe ning pannafte uuesti ta-gafi. On naft fufu, hõõrutafte selle farwane fufu fufufufufufu fäfe ja fäetafte nti fefma fõõpawaks ning harjatakse siis puhtaks. Eba-ri hõõrutafte nahafufte hästi pimafimiga, et see pehmeft ja walgufst muutub. Siis ongi naft pargitud.

Teife wiift järgi pannafte raswast ja fi-lesel wabafatuf naft fufu lauale ja kin-nitatakse naeltega. Niiud pimfetdatakse feda cel-poolfoodud maarjajad lahuga pimemat aega, kusjuures lastafte lahu fufwada ja pimfet-datakse siis uuesti. Arwatakse, et maarjajad on küllalt mõjunud, siis mullutafte fufu naft kate wafel pehmeft, hõõrudes feda ka pimafimiga.

Pioneerpataljoni aadress.

Vastuseks lugejale nr. 3706 teatame, et Pioneerpataljonile wõite kirjutada aadressil: Pioneerpatalon, Nõmmel.

Vastuseks lugejale 5179 teatame, et välis-maiseid ajakirju saab tellida Tallinna Pea-postkontori kaudu, ajakirjanduse keskkladu „Pressa“ (Rataskaewu tn. 5, Tallinn) kaudu, raamatukauplus „Kluge ja Strõhmi“ kaudu (aadress: Pikk tän. nr. 9, Tallinn).

Meie teada raamatut tuuleturbiini ise-ehitamise kohta pole ilmunud. Üksikuid kir-jeldusi selle kohta on aga olnud ajakirjades „Põllumajandus“ ja „Tehnika Kõigile“.

Kõige uuemaks raamatuks raadiokirjandu-ses on Jakobi „Raadiolüliti“, pealadu o.ü. „Raadio Kooperatiiv“, Tallinnas, S. Karja tän. nr. 9.

Elektritehnika alal on saadaval k.ü. „Rahwailikooli“ raamatukaupluseft Tallinnas, Harju tän. nr. 48, Grimmi „Elektrotehnika“. Tellida wõite ka postiteel. Grimmi raamat on üksikute vihkudena ja hinnad on mitmesu-gused.

„Ei — nüüd pean lendama. Ma ei jõua muidu enne kella üht koju. Urge juubelde enam mu käsi, palun. See on rumalus.“

„Oh, olen teinud suuremaid rumalusi, kui see“, ütles Jimmy tõustes. „Hoopis suuremaid rumalusi. Wastupidi — arwan, et ma pole kunagi teinud midagi targemat! Aga teil on õigus. Peate minema koju. Kus on teie mantel ja küber?“

„Alumisel korral teenijate riiteruumis. Kuudas ma nad kätte saan? Kui järele lähen, küsitakse kindlasti, kus ma nii kaua olen. Teised ettekanjdad lahkusid juba enam kui tunni aja eest.“

„Lähem toon nad ära“, ütles Jimmy.

„Ei, mr. Turner, te ei tohi minna alla teenijate ruumi. Pealegi ei tea te, kus sealne riiteruum asub.“

„Tean küll ja ma toon teie üleriided ära. Jääge seniis siia. Olen kohes tagasi. Ei usu, et keegi teid enam tülitama tuleb. Kõik banketi külalised on lahkunud.“

Tessa sammus noormehega koos uksele ja fulges selle wõitfeli ta järele. Niipea aga, kui noormees oli lahkunud, tundis Tessa end rohutuna. Talle ei meeldinud, et Jimmy läks tooma ta küberat ja mantlit, kuid ife ta seda kah ei julgenud teha. Kindlasti küsitlenuks teda keegi, ja kui oleks awasta-tud, et ta oli kogu aja olnud hotelli ülemisel korral, järgnenuks kindlasti mingi ülekuulamine. Ja sellisel juhul olnuks miitugi oodata rohkelt eba-mugawust, mida ta fõõwis wältida nii enese kui ka Jimmy päraft.

Praegu oli tal aga tunne, et fõit hädad polnud kangeltsi weel lõpul.

Ta toetas selja wastu seina ja kattis nää nuftralt kättega. Kuid pifarad ei tulnud. Ta polnud tüdruft, kes fergesti puhkes nutma, ja nähtawasti oli ta enese selleks otjuts juba tühjaks nutnud.

Oma kurwastufes ei pannud Tessa tähelegi, et wastu seina toetudes wajutas ta seljaga kellanupule.

Alumisel korral toatüdrufu toas kelifes kell lakkamatult kolm minutit. Toatüdruf oli jäänud tuffuma ja kargas nüüd ehmunult püsti. Tessa aga ei kuulnud nii kaugele kella helinat.

Toatüdruf arwas, et peab olema midagi tähtsat, ja ruttas poolpõõstes terpist üles. Tessa oli nüüd seina juureft eemaldunud ja istus uuesti t-jis toolis, kui uksele kõlas toatüdrufu koputus.

„Mistuge fäse, Jimmy!“ hüüdis Tessa.

Kuid fäse astus hoopis toatüdruf.

Allatus oli mõlemapoolne. Mitu sekundit jõllitafid nad teineteisele otja. Nende pilgud olid wõrdjelt ülbed. Tessa tõufis toolist, kuna talle tundus, et püstitsefem toatüdruf wõib muidu waadata talle ülewalt alla.

Toatüdruf omaltpoolt märkas, et tal tegemist omataolife teenijaga. Ta tundis mormiriitufse ära ja teadis, et Tessa oli üks ettekanjdajift, kes oli ferweerinud banketil. Tema fufutus täpseft fama ülbelt ettekanjdjatesse, nagu Tessa toatüdrufutesse.

„Mõh?“ küfis ta lõpuks.

Tessa ajas pea weel rohkem fufklaste.

„Tanan teid“, ütles ta kõrgilt, „ma ei helistanud.“

„Do, kas tõesti?“ otatas toatüdruf terawalt. „Kell helises umbes wiis minutit.“

Ütlefin juba, et ma ei helistanud; näete und. Olge nii lahke, lahuge ja fulgege üts wõitfeli enda järele.“

Kuid toatüdruf tundis oma ametit ega lafknud end heidutada lihtfaff ettekanjdajft.

„See on mr. Turneri tuba“, ütles ta.

„Ja mis siis?“ fähwas Tessa.

„Mida te teete siin?“

„Hoolitfen ife oma asjade eest. Teie minge ja tehke omadega fama ja ärge olge häbematu, wõit ma fufun hotelli direktori.“ Ebateadlikult jähendas Tessa Gibraltari kalfut — Paul Harwen ema — kellega tal oli hommikupoole olnud lahing.

„Ma ife fufun ta, kui olen jõudnud. Tahan teada, kes te olete ja mida te mr. Turneri toas teete.“

„Dlen ta õde“, laufus Tessa meeleheitel.

„Ah“, tähendas toatüdruf lõikawa pillega, „ta hingefõde wift!“

„Nüüd on mul aga küllalt teift, tüdruft! Ma ei taha kuulda toakorist-taja häbematuft. Otlefin ma teieks, lahufufin nüüd, fefi ma pole kangeltsi heas tujus ja wõin fergesti kaotada enesewalitfufse.“

Toatüdruf taandus fõõfakalt ja fefis hetke fefjaga wastu uft.

„Arwate, et pääfete niituiift minema?“ küfis ta.

„Dlen teile fõit juba õelnud, mis waja“, ütles Tessa kõrgilt. „Sui te fiit enne ei kao kui mu wend tagasi tuleb, lähed teif fefwasti!“

„Eks me näe“, pomises toatüdruf, amas ukse ja wäljus.

„Annan sellele ufifle kolmkümmend sekundit aega kabumistefa“, aruts-les Tessa endamist, „ja siis lipsan minema. Fõõffen kindlasti wälja kuni West Hamini. Jäägu mantel ja küber kus tahes! Kuidagi ma ifka koju faan. Tanawal wõtan pille eest ja tanu peaft. Olgu tänane otju mulle otetufeks! Nüüd tean täpseft, mida ütelda mehele, kes faadab mind oma toaft figarifarp tooma!“

Ta andis toatüdrufule kolmkümmend sekundit lahkusisega. Siis astus ta ukse juurde. Kuid see ei awanenud.

11. peatüft.

Tessa oli lufustatud tupp! Wõti oli wäljaspoolt pistetud lufuauku. Ta nägi wäljaulaturwat wõtmeotfa. Aga mis selleft kaju — feerata ta wõtit ei faanud!

See toatüdruf oli küll ahwinägu! Sel ajal, kui ta fefjaga wastu uft fefis, tõmbas ta tafafeli wõtme wälja ja päraft lufustas ta ukse wäljas-poolt. Nüüd oli ta miitugi teel hotellidirektori juurde.

„Ja warsti on direktor siin... Ei laewas, mis ma teen?“

Polnud midagi teha. Lihtfaff mitte midagi. Rohutaw fäandaal oli para-tamatu. Jimmy Turnerit otatas wõga pimist fefuford — wõib-olla koguini wahistamine. Tessa ei teadnud päris täpseft, mis juhtub mehega, kelle toaft leitafte teemaja ettekanjdja, kuid felles oli ta kindel, et see on midagi õige ebameeldivat. Seadufed ja kottumifud olid ju wõga karmid teemaja ette-kanjdjate wastu — nagu poleks nende elu niigi juba raske küllalt.

Kolonel A. Traksmaa kindral-majoriks.

223 ohvitseri saavad Vabariigi aastapäeval kõrgenduse

11 uut koloneli ja 17 kolonel-leitnanti.

Vabariigi aastapäeva puhul toimub meie sõjaväes igal aastal ülendamine sõjaväelises auastmes.

Tänavu kõrgendatakse Vabariigi Presidendi käskkirjaga relvastatud jõududele auastmes 171 kaadriohvitseri, 40 kaitseliidus kindla kuupalgata ametikohtadel teenivat ohvitseri ja 12 ohvitseri reservist.

Uusi kindraleid tuleb kõrgendamisega juure üks. Nimelt ühendatakse kindral-majoriks praegune Tartu Ülikooli riigikaitselise õpetuse instituudi juhataja kolonel August Traksmaa VR I/3, II/3. Kol. A. Traksmaa teenis varemalt 2. diviisi ülema kohal, määrati siis meie saadikuks Moskvasse, milliselt kohalt hiljem asus oma praegusele ametikohale Tartu Ülikoolis.

Kolonelleitnantidest kolonelleideks kõrgendatakse 11 ohvitseri — ja nimelt:

Endine meie sõjaväeline esindaja Lätis ja Leedus Wilhelm-Eduard Kohal, endine sõjaväeline esindaja Poolas ja Rumeenias Herbert-Voldemar Raidna VR II/3, Johannes Remmel VR II/2 ja 3, Eduard-Kristjan Melts VR I/3, Johann Paul piirivalvest, endine sõjaväeline esindaja Lätis ja Leedus Villem Saarssen, Karl Tiitso VR II/3, praegu raudteedetalituse eksploatatsiooni ameti juhataja kohal teeniv Elias Kasak, kauaegne Riigivanema ja praegune Vabariigi Presidendi vanem adjutant Herbert-Felix Grabbi, Artur-Johannes Laats VR I/3 ja kauaegne Tartumaa maleva pealik Peeter Asmus VR II/2 ja 3.

Peale nende kõrgendatakse administratiiv-kolonelleitnant med. administratiiv-kolonel med. kaks ohvitseri — nimelt Julius Bartels ja Gustav-Konrad-Ernst Michelson.

Majoritest kolonelleitnantideks kõrgendatakse järgmised 17 ohvitseri:

Voldemar-Otto Aaviste VR II/3, Enn Urbalu, Evald Ein, Johann-Heinrich Mäe, Richard-Johannes Aks VR I/3, Rudolf-Johannes Lints VR I/3, Aleksander-Robert Tilgre VR I/3, II/3, Herman-Hans-Joachim Stokkebi VR II/3, Jüri Leek, Allo Kotk VR I/3, Johannes Reinola, Eduard Marguste VR II/3, Otto Kivima, Hugo Jaanson, Rudolf Vaharo VR I/3, Hugo Ploomipuu ja Juhan Labidas.

Kaptenist — majoriteks kõrgendatakse 34 ohvitseri — ja nimelt:

Hans Kaasik, Mihael Vähil, Gustav-August Sepp, Voldo Tetsmann, Voldemar Kuldvere, Rudolf Veidebach, Eduard Kesik, Edgar-Georg-Vilhelm Põdra, Hendrik Lugeveer, Vilhelm Vaga, Aleksander Jürgen, Karl Pavel VR II/3, Valter Proosa, Jaan Jagund, Ferdinand Lindeman, Valdo Veske, Karl Tuvikene, Richard Rubach, Johan Pool, Kaarel Parisalu, Konstantin Pajuste, Pärtel Salmar, August Eevart, Mihkel Martsoo,

Kolonel A. Traksmaa.

Otto Nurmberg VR II/3, Ferdinand-Julius Silmann, Jaan Soe, Gustav Simmo VR I/3, II/3, Ralph-Aleksander Kolga, Edmund-Roland Rokk, Aleksander Kopvillem, Voldemar-Arthur-Paul Andresen, August Kitsapea ja Elmar Adof.

Vanemleitnantidest — kaptenmajoriteks kõrgendatakse:

Juhan Jansen VR II/3 ja Kurt-Romualt Prees.

Kapten jur. — majoriks jur.

Herman Treufeldt, Admin.-kapten med. — admin.-majoriks med. Konstantin Tamm.

Leitnandid — kapteniteks:

Ludvig Saar, Voldemar Loodla, Karl-Eduard Talpak, Juho Taimre, Hans-Erich Tekkel, Georg Mikk, Meinhard Leetmaa, Hugo Okasmaa, Voldemar-August Veelmaa, Gustav-Aleksander Jakobson, Aleksander Aaremäe, Oskar Ojasalu, Maks Tenner, Juhan Jaanson, Valdik Priingi, Richard Aavik, Hermann Elvisti, Roland-Ferdinand Veski, Karl-Robert Kivi-väli, Heinrich Kütt, Juhan Määr, Hugo Siim, Elmar Kurs, Johannes Teras, Otto Särkava, Hugo Mõttus, Voldemar Palusoo, Aarne Kasesalu, Richard Riitsaar, August Tiivel, August-Johannes Ounas, Jaan Normet, Voldemar Mikk, Erich-Johannes Mat-teus, Vello Rikand, Kustav Maripuu, Eduard Alt, Arthur Väkrum, Otto Joost, Erich-Aleksander Argus, Arnold Nero, Martin Susi, Olev Öun, Johannes-Alfred Unt, Vladimir Tiit, Ernst-Eduard Bauming, Oskar Pirbe, Valter-Johannes Reil, Hans Ratas ja Elmar Reebis.

Leitnandid — vanemleitnantideks:

Verner Puurand, Richard-Johannes Kokk, Eduard Jaanson, Karl Iman, Oskar Valdre ja Villem-Endel Kirotar.

Nooremleitnant — leitnantiks. Martin-Voldemar Sõster.

Nooremleitnant med. — leitnantiks med. Georg-August Kull.

Admin.-nooremleitnant farm. — admin.-leitnantiks farm. Abel Pihu.

Lipnikud — nooremleitnantideks.

Evald-Mihkel Munak, Ott Ambur, Aleksei Nõu, Valdu Rannik, Roman-Alfred Pavel, Peeter Kütt, Boris Lomp, Viktor Koop, Evald Jaagus, Karl-Eduard Kiisla, Alfred-Immanuel Rodi, Rein Kindraud, Kaarel Kurs, Enn Are, Ants Kann, Paul Mattila, Jaak-Eduard Kõressaar, Paul Reitel, Johannes Välja, Harald-Leonhard Maidro, Rudolf-Alfred Bruus, Rudolf Soodla, Valentin Mihkur, Gunnar-Martin Mõurisep, Kalle Laik, Arvid Tars, Arnold Kiple, Voldemar-Heinrich Saard, Raimund Saariste, Eerik Haab-järv, Arvid Kask, Johannes Talvi, Ilmar Ambre, Louis Räägo, Karl-Rolf Jürisoo, Harry Rannap, Arved Laane, Feliks Tamme, Enn Mäevere, Albert Tikas, Arseni Korp, Aleksander Teder ja Martin Hunt.

Kaitseliidus kindla kuupalgata ameti-kohtadel teenivatest ülendatakse.

Leitnandid — kapteniteks: Jaan Palo ja Julius Raev.

Nooremleitnandid — leitnantideks:

Märt Maavere, Endel Toome, Jüri Aarne ja Hans Mikhelson.

Lipnikud — nooremleitnantideks.

Julius Eerme, Arnold Männiko, August Raidma, Voldemar Juurma, Elmar Epper, Viktor Raig, August Karuse, Edmund Must, Paul Sester, Jaak Annus, Rein Eskel, Eduard-Vilhelm Kurrik, Eerik Läänsuo, Arnold Niitme, Herbert-Alexander Poomann, Juhan Sutt, Alfred Veinla, Juhan Kesamäe, Heinrich-Johannes Linde, Arthur Haas, Albert Jõgis, Alexander Kimmel, Johannes-Leopold Kurn, Alfred Kuusik, Hardy-Esgad Lange, Herbert Nugis, Vohirat Pirand, Leonhard Fraks, Antoni Pärtel, Ilmar Tõnissoo, Julius Ungru, Jaan Rajari, Artur Raudla ja Aksel Toome.

Reservist ühendatakse nooremleitnantideks 12 lipnikku ja nimelt:

Evald-Friedrich Keskipaik, Voldemar Prins, Ernst Anton, Kaarel-Ferdinand Laani, Voldemar Truuberg, Osvald Kässik, Siegfried Etverk, Heino Kesküll, August Koppa, Aldo-Robert Lattik, Veijo Toome ja Oskar Vaik-mäe.

Põllutööminister A. Tupits kõneleb Kambjas.

Pühapäeval, 26. veebruaril algusega kell 1 päeval korraldatakse Kambja põllumeeste konvendi ja Kambja põllumeeste seltsi poolt rahvamaja ruumes kiheikondlik põllupidajate päev, kus kõnega esineb ka põllutööminister A. Tupits. Peale ministri kõnelevad veel prof. F. Laja, Põllutöökoja peasekretär I. Tõrmaküla ja konsulent A. Roos.

Vanad pudelid allveelaevastikule.

Kaalumisel vanaraua aktsiooni laiendamine pudelite, paberi ja kaltsude kogumisele.

Vanaraua kogumise aktsiooni lõpulejõudmisega on allveelaevastiku sihtkapitali juhatuse algatatud mõte aktsiooni laiendada ka teiste esemete kogumisele, millest laekunud summad samuti läheksid allveelaevastiku heaks. Soome eeskujul on kaalutud pudelite, paberi ja kaltsude korjamist. Senistel nõupidamistel, mis on kannud rohkem eraviisilist ilmet, on mõte leidnud pooldamist. Küsitus tuleb allveelaevastiku sihtkapitali juhatuse otsustamisele lähemal päevil. Vanaraua kogumise aktsiooni tahetakse esialgu endiselt jätkata. Nädalavahe-tusel on Tallinna jälle kokku tulnud neli-viis vagunit vanaraua. Kogumine kohtadel on käimas ja lähemal ajal on oodata mitmeid suuremaid saadeti. Kui suudetakse veel koguda 2000 tonni vanaraua,

on sihtkapitali ülesseatud eesmärgid edukalt saavutatud.

Sihtkapitali juhatuse liikmed aga avaldavad arvamist, et meil hea organiseerimise juures oleks võimalik veel koguda 10.000—15.000 tonni vanaraua.

Möödunud nädalal käis Helsingis vanaraua müüki korraldamas allveelaevastiku sihtkapitali asjaajaja kapten J. Luks, kes ühtlasi tutvunes Soomes samasuguseid sihte taotleva aktsiooni korraldusega. Soomes korjab lennukite ehitamise heaks vanaraua akadeemiline õhu-

Röövkallaletung poodnikule Tallinnas.

Üks kurjategijaist tabati, teine põgenes.

Tallinnas, S. Patarei t. nr. 15 pandi toime röövkallaletung toiduainetekaupluse pidajale Emilie Veidebaumile. Öhtul viibis poepidaja oma toas, kui kaks tundmatut meest astusid kauplusesse; E. Veidebaum kuuldes tulijaid, tahtis toast minna poodi, kuid üks meestest oli karanud vaheukse juurde ja hoidis ust kinni, kuna teine asus kassaa kallale. Naisel õnnestus siiski ust lahti rõhuda, mille peale mõlemad mehed asusid põgenema. Üks meestest haaras aga enne letilt suure noa ja viskas sellega poepidajat, kuid ei tabanud ja nuga jooksis seinasse. Mehed põgenesid tänavale, kuhu poepidaja jooksis järele ja karjus appi. Ümbrusest ruttas inimesi kohale ning nende abil läks korda üht meest kinni pidada, kelleks osutus Aleksander Siibold, 34 a. vana, Tartumaaalt pärit kindla elukohata isik, kes varem karistatud varguse ja löömise eest. Ta anti kriminaalpolitsei kätte, kes paigutas ta trellide taha. Mehe juurest saadi kätte varastatud raha 50 krooni. Üldse oli aga poekassast ära viidud 70 krooni. Muul raha oli jäänud teise mehe kätte, kel õnnestus põgeneda. Seni on ta alles tabamata.

Surmas kogemata oma vanaema.

Raske õnnetus, mis lõppes surmaga, juhtus esmaspäeval Võrumaal Kasaritsas vallas Võha talus, mille omanikuks Roota. Taluperemehe 16-a. poeg Valter võttis oma venna Richardi revolviiri ja hakkas seda uurima. Toas viibis ka vanaema Emilie Roots. Äkki kiskus paak ja vanaema varises haavatult kokku. Selgus, et kuul oli talle rindu joosnud. Haavatu toimetati Võru maahaglasse, kus tema elu päästa ei suudetud ja Emilie Roots heitis õel vastu 21. veebruaril hinge.

Vargapoisid tabati „jänestena“ rongilt.

Narva jaamas võttis raudteepolitsei esmaspäeval öhtul rongilt maha kaks poisikest, kes „jänestena“ olid sõitnud Kiviõlilt Narva. Ülekuulamisel selgus, et tegemist on 16-a. Valentin Solovjeviga ja 14-a. Leonid Besrod-nõiga, kes mõni päev tagasi olid Jaanilinnas valevõtme abil pannud toime korterivar-guse. Pärast varguse sooritamist poisikesed olid sõitnud Tallinna ja Rakverre ning seal edasi Kiviõlile, kust raha otsa lõppedes „jänestena“ sõideti Narva tagasi. Noored vargapoisid anti kriminaalpolitsei korraldusse.

Päev enne varguse toimepanemist V. Solovjev oli mõistetud Harku koloniasse. Et karistust ei pääseda, oli S. koos oma sõbraga põgenenud kodust, jättes maha kirja, milles teatas, et sõidab välismaale.

Petis peigmees paigutati vanglasse.

Kuressaare kriminaalpolitsei vahistas teisipäeval ja paigutas vanglasse Kihelkonna valla Oju küla elaniku Kaarel-Adolf Vaheri, 25 a. vana, kes oli Lümanda vallas elutsevalt Alma Treiratilt välja petnud 600 krooni.

Vaher oli lubanud Treiratiga peatselt abielluda ja neli usaldanud kogu oma raha-tagavara Vaheri kätte, et see muretses selle raha eest korterisüstust. Raha kätte saades, ei teinud Vaher niust enam üldse välja. Viimases hädas pööras petetu politsei poole.

Valimisringkonnad kohandati. . .

(Algus 1. leheküljelt.)

58. ringkond. Valga maakonna vallad: Kaagjärve, Karula, Sangaste, Taheva, Tõlliste.

60. ringkond. Viljandi maakonna vallad: Põltsamaa, Pajusi, Lustivere ja Põltsamaa linn.

61. ringkond. Viljandi maakonna vallad: Imavere, Kabala, Kõo, Taevere ja Suure-Jaani linn.

62. ringkond. Viljandi maakonna vallad: Viljandi, Võisiku, Vastemõisa, Olustvere.

63. ringkond. Viljandi maakonna vallad: Suislepa, Tarvatu, Tänaasilla, Holstre, Tuhalaane ja Mustla linn.

64. ringkond. Viljandi maakonna vallad: Karksi, Paistu, Rimmu, Raudna, Kõpu.

65. ringkond. Narva linn: Narva linna Narva-Jõesuu linna osa ja Väikesaar linna linna osa, mis piiratud lärgmise joonega: Narva linna ja Alutaguse valla piirikaavi suubumise kohalt Narva jõkke Narva jõe läänepoolset kallast mööda kuni raudtee maa-ala ja Kreenholmi piirini, raudtee maa-ala piiri mööda läände kuni Heleda tänava ääse kraavini; Heleda tänava äärest kraavi mööda kuni linna läänepoolse piirini; linna läänepoolset piiri mööda kuni raudteeni; raudtee liini mööda kuni linna läänepoolse piiri ja raudtee joone nurgani; linna läänepoolset piiri mööda kuni Narva linna ja Alutaguse valla piirikaavi suubumise kohani Narva jõkke.

66. ringkond. Narva linna osa, mis

ei kuulu 65. ringkonda ning Viru maakonna vallad: Raja, Piiri, Vasknarva.

67. ringkond. Viru maakonna vallad: Palmse, Aaspere, Vihula, Vohnja, Undla.

68. ringkond. Viru maakonna vallad: Mahu, Kunda, Sõmeru, Haljala.

69. ringkond. Viru maakonna vallad: Salla, Avanduse, Paasvere, Vao.

70. ringkond. Viru maakonna vallad: Roela, Küti, Assamalla, Rägavere, Rakvere.

71. ringkond. Viru maakonna vallad: Erra, Lüganuse, Maidla.

72. ringkond. Viru maakonna vallad: Mäetaguse, Iluka, Tärivere, Tudulinna, Kohtla.

73. ringkond. Viru maakonna vallad: Jõhvi, Vaivara, Alutaguse, Narva.

74. ringkond: Rakvere, Kunda ja Jõhvi linnad.

75. ringkond. Võru maakonna vallad: Lasva, Orava, Veriora ja Võru linn.

76. ringkond. Võru maakonna vallad: Misso, Vastseliina, Haanja, Ruusmäe.

77. ringkond. Võru maakonna vallad: Antsla, Linnamäe, Urvaste, Kooraste, Valgjärve ja Antsla linn.

78. ringkond. Võru maakonna vallad: Räpina, Mooste, Põlva, Leevi.

79. ringkond. Võru maakonna vallad: Mõniste, Varstu, Lepistu, Rõuge, Kasariita.

80. ringkond. Võru maakonna vallad: Võru, Laheda, Kõlleste, Kanepi, Sõmerpalu.

Eesti talutare San-Francisco näitusele.

Ameerikas asutati Eesti kultuurkomitee. — Eestile hakatakse tegema tõhusamat propagandat.

Istuvad (vasakult) pr. Elly Person-Kuljus, pr. dr. Elisabeth Judas ja pr. Lillian Walden; seisavad: arhitekt Endel Kallas ja Valter E. Heitman.

New Yorgi eestlaste seas otsiti juba pikemat aega teid, kuidas teha tõhusamat propagandat Ameerikas Eestile. Senise Eesti Haridusseltsi ümber on küll rohkelt kogunenud eestlasi, kuid üsna vähe kõrgema haridusega isikuid. Haridusselts on kujunenud rohkem omavaheliste pidude korraldamiseks. Propaganda töö aga peaks seisma kõrgel tasemel, nagu iga teaduslik töö ja siin oleks haritlastel lai tööpõld. Nüüd on 1936. aastal New Yorgis kitsama haritlaskonna poolt ellu kutsutud „Estonian Educational and Business Committee“ ümberkorraldatud ja nimetatud „Estonian Cultural Committee“ks, mille presidendiks on pr. dr. Elisabeth Judas, endine Tartu linna gümnaasiumi õpetaja ja seltskonnategelane, kes viibib 1929. aastast saadik Ühendriikides ja seal esinenud „rohketes loengu-“ ja ettekannetega Eesti üle. Ta esines ka Los Angeleses 10. olümpiamängudel ja Chicago maailmanäitusel 1933. ja 1834. a. Viimasel presidendivalimisel esines ta poliitilise kõnelejana vabariikliku erakonna kasuks.

„Estonian Cultural Committee“ oli otsinud teid, kuidas Eesti saaks esineda eelseisval New Yorgi maailmanäitusel. Ametlikult on Eesti osavõttust loobunud, kuna see oleks tulnud liialt kalliks. Komitee leidis, et esinemist saaks teostada ameeriklaste kulu.

Vahepeal tuli Kaliforniast, San-Franciscost

dr. E. Judasele ettepanek esineda 1939. a. sealsele näitusel. Kuna ettepanek oli väga soodne ja kohalik Eesti aukonsul advokaat Valter E. Heitman ja prof. John D. Prince asja ka omalt poolt soodustasid, siis otsustas „Estonian Cultural Committee“ New Yorgi näitusest osavõtu hoopis kõrvalt jätta ja oma kavatsitava „Laulude ja Legendide maa“, mis kujutab Tallinna miniatuuris, ehitada San Francisco näitusele. Selle kavatsuse teostamiseks moodustati erikomisjon, direktoriks valiti dr. E. Judas.

Kavandid on valmistanud noor eesti insener Erdel Kallas, ehitus püstitatakse Soome ehitusmeistri E. Risu poolt. Algust tehakse ehitustööga juba eeloleval nädalal.

Eestile on antud näitusplatsil üks kuuamald kohti, umbes 20.000 ruutjalga suur. Sellele platsile püstitatakse umbes 15 üksikut maja, nende seas ka Eesti talutare. Ehituste väärtus tõuseb 75.000 dollarile.

Väljapanekute suhtes on pr. Judasel juba läbirääkimised meie äriimeestega käimas ja lähemal ajal tuleb dr. E. Judas ise Eestisse, et kaubad ja väljapanekud Ameerikasse viia.

Näitusest osavõtu asjus on dr. Judase poolt „Estonian Cultural Committee“ nimel Eesti valitsusele vastav teadaanne tehtud.

Vabariigi President K. Päts Eesti-Soome-Ungari liidu auliikmeks.

Eesti-Soome-Ungari liit oma esmaspäeval peetud peakoosolekul valis ühel häälel liidu esimeseks auliikmeks Vabariigi Presidendi Konstantin Pätsi kui liidu asutaja ja kauaaegse endise esimehe.

Vastav auliikme diplom antakse President K. Pätsile üle tema 65 a. sünnipäeval.

Peakoosolekul, millist juhatas liidu esimees A. Jürima, võeti vastu ka 98 uut liiget, nende seas mitu ministrit ja rohkesti avaliku elu tegelasi. Aruandest selgub, et liidu tegevus näitab suurt tõusu. Märkida võiks suuremaist üritustist hõimupäeva korraldamist, Soome aastapäeva korraldamist jne. Algatati ka finantsnädal, mis andis kõigiti häid tulemusi. Liidu kassa aruanne

kinnitati tasakaalus 2.667 krooniga ja 1939. aasta eelarve tasakaalus 3.500 kr.

Liidu lähemas tegevuskavas on Ungari vabaduspäeva pühitsemine 14. märtsil, loenguõhtu soome lektori osavõtul, kinoetenduste korraldamine, jne. Peakoosolek otsustas muuta ka liidu põhikirja, võttes liidu uueks nimeks Eesti-Soome-Ungari ühing.

Vanuse ja liisu tõttu juhatusest väljalangenud liikmed A. Jürima, Soome saadik P. J. Hynninen ja dir. A. Veiderma valiti üksmeelselt juhatusse tagasi. Uute liikmetena valiti juhatusse ministri abi dr. E. Terasmäe ja V. Horm. Peale nende kuuluvad juhatusse veel dir. V. Alttõ, dir. M. Raud, konsul J. Puhk, A. Tõnissoo ja pr. M. Raamot.

Heaks talveilmaks vähe lootusi

Lähemal päevil oodata väikest jähinemist.

Ilmastik näib püsivat endiselt udusena ja soojapoolsena, lubades vähe lootust head lumeteed ja talve. Teedeministeeriumi Ulemiste lennujaama meteojaama andmell on meil ilmastikku oma mõju all holdva Norras tekkinud madalrõhkkonna keskkohal praegu otsaga Põhja-Poola kohal, liikudes pikema mööda ida poole. Sellega ühenduses esinevad ka kerged vihma- ja lumelõrtsisajud, mis ulatuvad Lätti ja isegi Ida-Eestisse. Venemaal on külm veidi tugevam ja näitab lalenemistendentsi lääne poole. Sellega seoses on ka meil ja teistes Balti riikides külm veidi kõvenemas.

Islandil on tekkinud uus madalrõhkkond, mis paari päeva pärast oma mõju võib avaldada ka meil, tõstes veidi temperatuuri. Kuid Islandi madalrõhkkonna liikumise suunas ei

olda praegu mitte päris kindlad. Eile tõusis õhurõhk peagu kogu Euroopa mandril ja see võib omakorda takistada Islandis tekkinud madalrõhkkonna tungimist Euroopa mandrile.

Lähemal päevil on meil oodata öösiti kerge külma, päeval aga 0 kraadi ümber püsivat temperatuuri — ja kohati ka sademaid lume kujul.

Mis puutub talve lootustesse, siis meteojaama sünoptiku A. Nurkliku arvates on pikemat talve küll raske loota. Lumevõlmalused muudugi ei puudu — aga kevadine lumi on kerge kaduma. Märtsis näiteks hakkab päevane päike tublisti mõjuma lume kahane-misele, kui teda peaks sadama. On muudugi ka märtsis võimalikud päris tugevad külmad — kuid need on enam mõjulepääsevad ikkagi öösiti, kuna päeval külm kõvaks ei kujune.

Prahas ei tule valitsuskriisi.

Fashistlik erakond hakkab uuesti tegutsema.

ETA. Praha, 21. veebr.

(Havas.) Vastupidi välismaal levitatud kuuldusile ei ole oodata mingit valitsuskriisi, seletatakse Praha ringkonnis. Kindral Krejci lahkus oma kohalt vaid isiklikel ja ametialistel põhjustel. Ei ole põhjust arvata, kinnitatakse informeeritud ringkonnist, et kindral Syrový järgneks kindral Krejci eeskujule.

Kompetentseist ringkonnist lükatakse ümber kuuldused, nagu sõidaks välisminister Chvalkovsky lähemal ajal Berliini.

ETA. Praha, 21. veebr.

(Reuter.) Endise Tšehho-Slovakkia fashistliku erakonna juhid on pidanud koosoleku, kus on vastu võetud otsus organisatsioo-

ni uuesti tegutsemise kohta. Samuti on otsustatud teatada kõigile erakonna ametnikele alustada uuesti tegevust. Mainitud erakonna juhiks oli endine kindral Gayda, kes degradeeriti sõjakohtu poolt. Ühtlasi on otsustatud nõuda Gayda kohest ametisse võtmist ja tema kutsumist valitsusse. Need otsused on piirneva seisukorra tulemuseks, mis tekkis hiljuti fashistide vastu tarvitusele võetud abinõude tagajärjel, kusjuures vangistati teatavasti üle 200 fashismi pooldava isiku. Loomade rituaalne tapmine keelati. — — —

ETA. Praha, 21. veebr.

(Havas.) Praha laboratooriumi direktor on teinud korralduse, millega keelatakse loomade tapmine juudi kombe kohaselt. Alates 20. veebruarist on koscher-liha keelul all. Juudid kavatsevad protesteerida mainitud otsuse vastu.

Sakslaste meeleavaldus New-Yorgis.

ETA. New York, 21. veebr.

(Havas.) Umbes 2.000 politseiniku kaitse all Saksa-Ameerika liidu juht Fritz Kuhn esines Madison Square Gardenis kõnega 15.000-päise rahvahulga ees, mille suurema osa moodustasid Ameerika sakslased. Kuhn ja teiste kõnelejate kõnede teemaks oli rahvussotsialistliku Saksamaa kaitse juudi-marksistliku internatsionaali rünnakute vastu. Kuna meeleavaldusele pääsmiseks oli jagatud kaarte vaid liidu liikmeile ja poolehoidjatele, siis mõõdus see võrdlemisi rahulikult. Ent üks tundmatu isik püüdis läheneda Kuhnile silmapilgul, kui juudi-vastases kõnes nimetati Roosevelti Franklin Rosenfeldiks. See isik peeti läbi Kuhn'i isikliku kaitsevalve poolt.

Umbes 100.000 isikut oli kogunenud Madison Square Gardeni ümbrusse vastumeeleavalduseks. Silmapilgul, kui rünnakrühmlased lahkusid meeleavalduselt, rünnati neid vastumeeleavaldajate ja vaevalise rahvahulga poolt, kes viibis Broadwayl. Umbes 20 isikut sai kergesti vigastada. Viis isikut arreteeriti. Liidu asukoht Yorkville'is on tugeva politsei-valve all.

Reuter teatab, et ühenduses sakslaste meeleavaldusega, mis korraldati Madison Square Gardenis rahvussotsialismi kasuks, võeti politsei poolt varem tarvitusele erakordseid ettevaatusabinõusid, et vältida rahutusi ja korrarikkumisi. Madison Square Gardeni juurde saadeti 1500 politseinikku. Politsei oli varustatud püssidega. Samuti hoiti politsei poolt valmis pisargaasi pommide. Ööl enne seda politsei teostas põhjaliku läbiotsimise Madison Square Gardenis anonüümse hoiatuse tagajärjel, milles üteldi, et Madison

Square Gardeni paigutatakse pomme. Ent politsei ei leidnud ühtki pomm.

Ühenduses rahvussotsialistide poolt korraldatava suure meeleavaldusega Madison Square Gardenis korraldati ööl enne seda rahvussotsialismi vastaste meeleavaldus, et protesteerida Saksa-Ameerika liidu demonstratsiooni vastu. Sellest meeleavaldusest võttis osa umbes 100.000 isikut. Meeleavalduse tagajärjel jäi igasugune liikumine tänavail täielikult seisma. Politsei on vangistanud kuus natsidevastast meeleavaldajat.

Läti võitis SELL'i male-olümpia.

Helsingi, 22. veebr.

Eile lõppes siin SELL'i maleolümpia. Võitjaks tuli Läti, kes saavutas 7 punkti, edasi Eestil 5,5 punkti (1 pooleli). Leedul 5,5 ja Soomel 5 (1 pooleli) punkti.

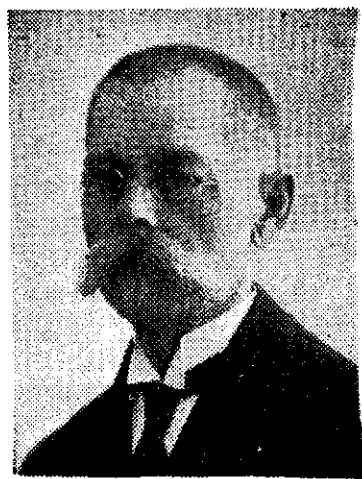
Pooleli Kaila ja Raua partii, mis kestnud kokku 15 tundi ja mis ajas jook-sul tehtud 125 käiku. Et aga Raud peab ära sõitma Lätti, siis jäetakse nende partii otsustamine ühe rahvusvahelise male-spetsi hooleks. Juhul, kui Raud tunnustatakse võitjaks või partii viigiliseks, tuleb Eesti teisele kohale, ainult siis, kui võitjaks osutub Kaila, pääseb Soome teisele kohale.

Teistest tulemustest oleks märkida:

Raua ja Petrovsi vaheline matš lõppes 31. käigul viigiga. Schmidt võitis Endselinshi. Osolinsh võitis Lahe. Dreibergs võitis Rootsi. Lõpptulemus oli see-ga Läti kasuks 2,5:1,5. Soome ja Leedu vahelises võistluses oli lõpptulemus viigiline 2:2.

Sünnipäevi:

J. Soo 70-aastane.

Täna pühitseb oma 70 a. sünnipäeva endine õpetaja Jaan Soo. Juubilar sündis 1869. a. Viljandimaal Sürgevere vallas talupidaja pojana. Oppinud Suure-Jaani ja Olustvere kihelkonnakoolides, ning Tartu õpetajate-seminaris, mille lõpetas 1890. a. Selle järel oli ta õpetajaks: Väinjärve vallas Kalital, Virumaal „Kalevipoja“ koolis, Vokal, Kose-Uuemõisas ja Lihulas, kuni 1911. a. tuli Tallinna samasse ametisse. 1916. a. asus ta teenistusse ametnikuna Tallinna linna tervishoiuosakonda, kus oli pikemat aega linna II haigla inspektoriks, millist kohalt 1933. a. terviselikel põhjustel läks pensionile.

Oma ametikohuste kõrval on juubilar agralt osa võtnud seltskonnategevusest. Suure muusikasõbrana on ta igal pool oma ametikohtadel asutanud ka juhatanud laulu- ja muusikakoore. Ka Tallinna Meestelaulu Seltsi asutajate hulgas leiame tema nime. Agralt on ta tegelnud eriti ka mesinduse alal.

E. Ruher 50-aastane.

22. veebruaril saab 50-aastaseks looma-arst-bakterioloog ja tuntud seltskonnategelane E. Ruher. Eriti silmapaistev on olnud E. Ruheri seltskondlik tegevus muusika alal, olles pikemat aega Lauljate Liidu juhatu-sliige, Estonia Muusika Osakonna esimees ja Kultuurkapitali Helikunsti Sihtkapitali esin-duskogu esimees.

E. Ruher sündis Tartus 1889. a. 1907. a. lõpetas Tartu veterinaar-instituudi juures asuva veterinaar-velskrite kooli, mille järele siirdus Venemaale, kus töötas kuni 1918. a. Peterburi kubermangus veterinaar-velskrina. 1918. a. sooritas eksternina küpsuseksami Peterburi õpperingkonna juures ning edasi õppides Saratovi veterinaar-instituudis, siirdus 1920. a. tagasi kodumaale, astudes Tartu Ülikooli loomaarsti teaduskonda, lõpetades selle 1924. a. loomaarstina. Lühemat aega töötades Tartu Ülikooli juures, astus 1925. a. Piimasaaduste väljaveo kontrolljaana teenistusse, bakterioloogia laboratooriumi juhatajana. Viimasel ametikohal teenib ta praegugi.

37 noortejuhti Koerust.

Kursuse juhid ja noored lahkusid parimate muljetega.

Nagu „Järva Teataja“ oma lugejaid informeeris, lõppesid Koerust üle nädalapäevi kestnud konvendi piirkonnaliiksete maanoorte juhtide kursused. Kursustel õpiti juurde hulk uusi oskusi ja täiendati vanu. Rahvatantsudest õpiti Eesti Mängude kava kohaselt ettenähtud tantsu ja ka võimlemisharjutusi. Vahepalana peeti väikest aktust Leedu Vabariigi aastapäeval, kus kuulati kooliraadio vastavalt saadet ja instr. E. Roosaare muljeid mõõdund aasta Leedu-retkelt. Leedu maanoortele saadeti nende maa hällipäeval tervituskiri.

Kursuse üldjuhiks oli noortevanem konsulent H. Kallandi, õppejuhiks instr. E. Roosaare, lektoriteks ÜENÜ sekretär R. Paglant, kooli- ja seltskonnategelased E. Villand, H. Raigna, Jaagusoo, F. Eelnurme j. t. Rahvatantsu ja tervishoiuküsimusi juhitasid ja lugesid prl. N. Tabur ja L. Talbak. Kursuse juhtidele anti kursuse lõppõhtul, milline toimus noorte poolt korraldatud teelaas, üle väikesed mälestusesemed.

Kursuse lõpetasid järgmised noored, praegused ja tulevased juhid: Aalman Erna; Aaviste Elmar; Agu Valter; Avi Endel; Arussaar Viola; Evarson Theodor; Grauberg Paula; Jürgenthal Veera; Kalsoja Asta; Kalev Enn; Kivik Osvald; Krull Alma; Krullo Elga; Lepp Väino; Neudorf Erna; Neeme Aleksander; Noorsalu Erich-Helmut; Ojasild Albert; Opsi Gustav; Ostrep Erika; Pettai Elmu; Piirsalu Hugo; Päärn Oie; Reesev Hugo; Roosenbusch Erna; Saar Glaus; Saksberg Alinde; Suuroja Selma; Sõnajalg Leida; Traksmäe Meeri; Tähema Helga; Vallistu Milaine; Uusaja Edmund; Veermäe Vilma; Vellesoo Elsa; Väinamäe Agnes; Öunamägi Erna; seega 37 lõpetajat. Peale nimetatute võtsid kursusest osaliselt osa paljud noored, kellel polnud võimalik kogu kursuse aja Koerust viibida.

Tüse hobuselaat Paides.

Heinte puudusel müüakse hobuseid ja vähendatakse karju. - 14 vagunit hobustega Paides laiali.

Läinud esmaspäeval Paides peetud laati oli rahvarikas, kuid ärides ja laadakaupmeestel tegevust siiski väheõitu. Laadal kaubeldi peamiselt hobustega. Nende pakumise ületas nõudmise, kuigi ostumüügi tehinguid linnavalitsuses registreeriti tervelt 168. Hobuste ostjateks osutusid peamiselt Võru-, Pärnu- ja Tartumaa talupidajad. Hinnad tunduvalt madalamad eelmise Paide laada hobuste hindadest. Kõrgeima hobuse väärtusena on linnavalitsuses antud üles 600 krooni.

ni. On aga teada, et üks sugutäkk müüdi Tartumaale 1100 krooni eest. Raudteel viidi Paides esmaspäeval välja hobuseid 14 vagunitäit, 80 hobuse ümber. Paljudel järvalastel jäid siiski müügiks laadale toodud hobused ostjate puudumisel müümata. Oli kuulda rääkimisi, et järvalasi sunnib suuremal hulgal realiseerima oma hobuseid osalt sõda puudus üldse ja osalt asjaolu, et jõgede ja soode lahtioleku tõttu ei saa heinu enam kätte, kuigi neid kuhjades ole-

Tapa Põllumeeste Ühispank 10-aastane.

21. augustil 1938. a. täitis 10 aastat ajast, millal Tapa Põllumeeste Ühispank alustas tegevust, mispuhul on põhjult laagali vanda-ta panga tegevusele ja töötulemustele.

Panga ajutamise mõtte algatajateks ja teostajateks olid peamiselt omaaegsed Tapa Põllumeeste Seltsi juhtivad tegelased. Mu-tamiskoolest peeti 23. märtsil 1928. a. ja põhikirja registreerimine toimus 5. juulil samal aastal. Esimese juhatusse valiti: Joh. Mathiesen (+), W. Gabriel (+) ja A. Kõhus-laar. Rühaga valiti tunnetuseline ja selle esimeheks esimeheks oli abm. A. Wäher.

Panga tegevust alustati Tapal, Ambla mnt. 10, hõlmates toimetama kõiki pangape-ratifikatsioone igal äripäeval.

Panga tegevus arenes normaalselt ja ise-gal 1932. aasta majanduskriisi ning järgne-vail aastail valitsuse poolt majanduselu korraldamiseks teostatud rahanduslikud re-formid, mis nii mõneleki rahafutitele olu-llisi raskusi tekitasid, on Tapa Põllumeeste ühispanka võrdlemisi vähe mõjutanud ning uelst ajutistest raskustest on üle saadud tah-

judeta ja vapustusteta. Üldise majanduselu paranemisega on pank sammunud järjekindlalt eduspoole.

Äärmiselt tegemisaasta on lõppenud ülejää-giga, millest on makstud liikmetele rea aas-tate jooksul 7 protsi. osatänu.

Kümne tegemisaasta kestel on panga omakapitalid tõusnud 19.005 kroonile, hoizu-summad 195.694 kroonile, wäljaantud laenu-d 227.814 kroonile, panga äriteis 256.352 kroo-nile ja liikmete arv 335-le.

Rahul võib olla ka mõõdund, 1938. a. tegewuie tulemustega, mis jällegi kõigil ala-del näitawad tõulu.

Panga praegusesse nõukogusse kuuluvad: esimees Aug. Wann, abiesimees A. Ant, liik-med Joh. Tamm, S. Tirc, Joh. Sippel, S. Tamjärm, E. Plei ja M. Paulus. Juhatuses esimeheks on Mart Kilde, abiesimeheks Gus-taw Tamm ja juhatuseliikmeteks Joh. Terts, Newisjoni komisjoni kuuluvad Aug. Kristal, Elmar Habari ja Gustaw Hubel. Panga ju-hatajaks on üle kümne aasta olnud E. Jür-genjon.

Paide maleturniirilt.

Esmaspäeval peetud Paide maleturniiri 10. vooru andis jällegi üllatavaid tulemusi. Järgi kaotusteta püüdnud ja ettevaatlikult mänginud W. Suurliwi alistus turniiri lõppaigas piiswale E. Juhwetile ja alust edulast esinenud P. Saube sai teile kaotuse R. Raudojalt, kes selle wõiduga sat en-dale alles teile punkti. Turniiris on mo-mendil edulast W. Kärp, kellel ühe kaotuse ja viigi juures 8½ punkti. Esifohal püüib wõitumata kaotusele W. Suurliwi +9 (-2) punktiga, järgnevad W. Kärp +8½ (-1½), P. Saube ½+ (-2), S. Puidet +6½ (-3½). Turniiris on mängida veel neli vooru, mil-lised wõimad weelgi pakkuda üllatusi, kuigi esifohale näib lootust olemat neljal eelmär-gitud maletaljal.

mas. Samal põhjusel on kohati asunud vä-hendamata ka karja, millest tõsiselt kahju.

Muidu mõodus laati vaiksest ja kainelt. Kriminaalpolitseis ei registreeritud ühtegi varguse-ega muud juhtumit, politsei „wõo-rastemaja“ jäi väsinute puudumisel tüh-jaks. Aset on leidnud vaid mõni liiklemise määruise rikkumine.

Õnnetusi juhtus Pärnu tänaval, kus üks jalgrattur kiirel sõidul libedal tänaval kuk-kus ja niivõrd kõvasti, et 5 meetrit kukku-mise kohalt kummuli olekus edasi lohistus. Kannatada said riided ja silmnägu, mis kat-tus verrega. Teine kukkumine oli vankrilt, mis oli seotud teise järele. Kiirel sõidul tegi tahaseotud vanker hüppeid ja paiskas real-istuva mehe tänavakividele, kuid suuremat viga sünnitamata. kukkuja sai vaid põr-r-tuse.

Korralik energiline tiitar-laps palub wõimaldada

õpilaskoht

äriksse wõi tööstusse. On ka warem sel alal ühemat aega töötanud. Rasked pal-kum. laata Tapa postkontori iifutunniüksus nr. 816251 ettenäitajale.

Milita ühingu liikwideri-mise tõttu,

viljapeksu-garnituur

peksija „Gloria“ B-3. „Stoo-ver“ mootor 12 HP. Järele-pärimistega pöörata Wäätla algwõlli R. Kalljala.

Uus

maja müüa

2 wakamaa päristruundiga Paides, Raudtee t. 12. P. G.

Müüa

mitmesugust

majakraami

ja aiatarbeid. Küsida Paides, Tallinna tn. 34.

Müüa

korras tarwitatud

vedruvanker.

Wähemaid teateid saab E. Raudaselt, Wäo, Wäetilaalt.

Juhuslikult müüa wäga heas seisukorras

„Fordson“ traktor

1936. a. mudel. Wähemalt Türi Tarvitajate Ühisuselt, Joh. Murumägi. Telefon Türi 12.

Odavasti müüa

„Fordson“

traktor

(pruugitud) ja uus wilja-peksimasin „Munkfeli“ 500 - 1936. a. mudel. Teateid annab N. Kivimägi, Kõigi, Eerandi.

Türi Tarvitajate Ühisus

Türi, Viljandi tn. 11-14, telefon 12.

Kohale jõudnud ja pakume põllupidajale kevadiseks põllutöö-hooajaks:

Väetised:

Superfosfaat, kaalisool ja kõik lämmastikväetised.

Reaskülvajad:

Deering, Rodix, Lellep ja Vene.

Rohun itjad:

Deering, ETK, Fr. Krull, Herkules ja Vene.

Meie kaudu ostate soodsatel tingimustel traktoreid ja nende atru-randaale, sest pakume ainult tuntud ja meie oludes kohaseid põllutööriistu ameerika, inglise ja kodumaa parimate vabrikute too-teist.

Hinnad mõõdukad, ostutingimused soodsad.

JÄRVAMAA ÜHISPANK Paides

Kriisiks 31. detsembril 1938. aastal.

Aktiiva.		Passiwa.	
Kassa ja hoiarwed	68 894.11	Omakapitalid	35 205.34
Wäärtpaberid ja wäärtsused	14 240.95	Amortisatsioonikapital	2 434.33
Laenuid ja diskont	343 179.24	Suunummad	306 927.14
Korrespondendib	9 518.59	Wõlad teistes krediidiasutistes	47 063.44
Garantii deebitorid	1 100.—	Korrespondendib	37 410.45
Wallaswara	5 428.94	Wäljaantud garantiiid	1 100.—
Tulewa aasta tulud	232.90	Tulewa aasta tulud	3 614.85
Muud aktiivad	3 746.70	Muud passiwad	9 971.32
		Puhaskasu	2 614.56
	Ar. 446 341.43		Ar. 446 341.43

Tulude ja tulude aruanne 1938. a. eest.

Tulud.			Tulud.
Waliitsemis- ja äritulud	14 142.10	Saadud %, komisj. ja porto	31 645.14
Makstud %, komisj. ja porto	13 045.52	Mitmesugused tulud	1 963.94
Mitmesugused tulud	3 806.90		
Puhaskasu	2 614.56		
	Ar. 33 609.08		Ar. 33 609.08

Pank wõtab raha hoiale, makstes kuni 5% aastaks; annab laene mitmesugusel kujul ja kindlustusel ning toimetab kõiki muud pangatähtsusi.

Perenaised! Rakke villatööstuse

täiuslik ja moodne fiskefede ning wilunud tööjuhataja kindlustawad Teile parima töö. Töölaliste täitmine kiire: hommilul tööstusse antud töö tehakse õhulis walmis. Tööhinnad wastutulelikud.

Raugemalt töötarwitatad, saate villad wastuwoitukohtade läbi!

Töid wõtawad wastu:

Järva-Jaanis - Elm. Blauart ja Ko.
Koerust - Weeberi lpl.
Tapal - N. Iwanowi kaupl., Pilt tän. 18.
Paides - Järva Majandusühisus.
Tamsalus - Grünwerfi kauplus.
Mäslanõmmel, Annas, Wäätla, Mäetila, Mäetila ja Kõigis - Järva Majandusühisuse kauplused.

Elmar Habicht,

Rakke, telefon 5.

KINO „KALEV“ TAPAL

Kolmap., 22.-24. weebr.

Hans Albers ja Olga Tschehhowa pänemas filmis

„Kollane lipp“

Tempoga, romantikaga, hädasohtudega maal ja merel.

Alates laup., 25. weebr. Robert Taylor, Margaret Sullavan ja Franchot Tone filmis

„Kolm sõpra“

Sügaw draama, mis kisub püfaran wälja ka kõige liitumal watajal.

Mõlemal filmil lisaseekwawa.

Seansside algus: ärip. kell 20, 24. ja 26. weebuaril kell 18, 18, 20.

Wabaduspäewaks mitmesuguseid lilli: nagu cine-rariaid, tulpe, hiitlilide soowitab

H. Reidla lilleäri

Paides, Pärnu tn. 8, telef. 151.

Alati saadawal ka pärgi, elawateist ja ka kunstililledest.

Teadaanne.

Teisipäewal, 7. märtsil 1939. a. kell 11 päewal müüakse awalikul kuulijel enampakkumisel Albu walla-wolikogu koosseisul Albu wallamajas Albu walla-omawiljusele kuuluw ja Albu wallas Drametta külas aluw endine Drametta koolitalu „Kooli nr. 20“, tinnis-tu nr. 4688 ühes hooneite ja muude püraldisetega. Kooli nr. 20 talu üldhuurus on 12,75 hehtaari ja matjasta-misefi hinnatud 55,09 püfialafurubla.

Wähemaid teateid müügi tingimuste kohta saab igal ajal Albu wallawalitsuselt.

Wallawanem: G. Tammetis.

Wallasekretär: N. Partis.

Järva-Jaanis P. Pentre

villaveskis

algas töö. Valmimisel kudumise ja vildi-tööstus.

Kuulutamine

„JÄRVA TEATAJAS“ on mitmekordsest tasuv.

Ambla Piimaühingu juhatus kaupleb wälja kuulijel wähepakkumisel Amblas, meiereis, 2. märtsil 1939. a. kell 12

kaevupuurimise

töö meierei juurde. Kaewu sügawus wähe-malt 170 jal-ga. Ühingu juhatus jätab endale õiguse kaewupuuri-mise tööd ka mittewähepakkujale wälja anda wõi hoopis wäljaandmata jätta. Juhatus.